

ombudsman
veřejný ochránce práv

Sp. zn.: 3779/2020/VOP/MPO
Č. j.: KVOP-50203/2021

Přístupnost obor

Výzkum veřejného ochránce práv 2021

Obsah

Přístupnost obor	1
Obsah.....	2
Poslání ochránce.....	4
Slovník užitých pojmů.....	5
Seznam použitých zkratk	6
Úvodní slovo	7
Shrnutí	9
Orgány státní správy myslivosti obecních úřadů obcí s rozšířenou působností	9
Orgány státní správy lesů obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.....	10
Orgány ochrany přírody obecních úřadů obcí s rozšířenou působností	10
Krajské úřady	11
Regionální pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny	11
Uživatelé obor	11
Právní úprava.....	12
1.1 Obora jako druh honitby.....	12
1.2 Ohrazení obory	12
1.3 Obora jako součást krajiny.....	13
1.4 Další aspekty přístupnosti obor	15
Analýza přístupnosti obor	18
1. Obecné charakteristiky	18
2. Orgány státní správy myslivosti obecních úřadů obcí s rozšířenou působností	20
2.1 Přístupnost obor veřejnosti	21
2.2 Opatření obecné povahy	28
2.3 Podněty veřejnosti.....	29
2.4 Další zjištění	32
3. Orgány státní správy lesů obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.....	34
3.1 Postoje orgánů státní správy lesů k ohrazování obor ve vztahu k právu na volný vstup do lesa	34
3.2 Vydávání negativních závazných stanovisek k záměru ohrazení obory	35
3.3 Podněty veřejnosti ohledně omezení či zamezení vstupu do lesa z důvodu ohrazení obor.....	36
3.4 Další zjištění	37
4. Orgány ochrany přírody obecních úřadů obcí s rozšířenou působností	39

4.1	Postoje orgánů ochrany přírody k ohrazování obor ve vztahu k právu na volný průchod krajinou.....	39
4.2	Vydávání negativních závazných stanovisek k záměru ohrazení obory	40
4.3	Podněty veřejnosti ohledně omezení či zamezení přístupu do krajiny z důvodu ohrazení obor.....	41
4.4	Další zjištění	42
5.	Krajské úřady.....	45
5.1	Postoje krajských úřadů k ohrazování obor ve vztahu k právu na volný průchod krajinou	45
5.2	Vydávání negativních závazných stanovisek k záměru ohrazení obory	45
5.3	Podněty veřejnosti ohledně omezení či zamezení přístupu do krajiny z důvodu ohrazení obor.....	46
5.4	Další zjištění	47
6.	Regionální pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny	48
6.1	Postoje regionálních pracovišť Agentury ochrany přírody a krajiny k ohrazování obor ve vztahu k právu na volný průchod krajinou	49
6.2	Vydávání negativních závazných stanovisek k záměru ohrazení obory	49
6.3	Podněty veřejnosti ohledně omezení či zamezení přístupu do krajiny z důvodu ohrazení obor.....	50
6.4	Další zjištění	51
7.	Ministerstvo zemědělství České republiky.....	52
8.	Vojenský lesní úřad	52
9.	Správa Národního parku Šumava.....	52
10.	Uživatelé obor	53
10.1	Doba vzniku obory	53
10.2	Přístupnost obor veřejnosti	54
10.3	Důvody omezení přístupnosti obor	56
10.4	Monitorování obor kamerami	58
10.5	Další zjištění	59

Poslání ochránce

Již od roku 2001 ochránce chrání osoby před nezákonným či jinak nesprávným jednáním nebo nečinností správních úřadů a dalších institucí. Tehdy má právo nahlížet do úředních či soudních spisů, žádat úřady o vysvětlení a může bez ohlášení provádět místní šetření. Shledá-li pochybení úřadu a nepodaří se mu dosáhnout nápravy, může informovat nadřízený úřad či veřejnost.

Od roku 2006 ochránce plní úkoly národního preventivního mechanismu podle Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Systematicky navštěvuje zařízení, v nichž se nacházejí osoby omezené na svobodě, a to jak z moci úřední, tak v důsledku závislosti na poskytované péči. Cílem návštěv je posílit ochranu před špatným zacházením. Svá zjištění a doporučení ochránce zobecňuje v souhrnných zprávách z návštěv a na jejich základě formuluje standardy zacházení. Návrhy na zlepšení zjištěného stavu a odstranění případného špatného zacházení ochránce směřuje jak k samotným zařízením a jejich zřizovatelům, tak k ústředním orgánům státní správy.

V roce 2009 byl ochránce pověřen rolí národního orgánu pro rovné zacházení a ochrany před diskriminací (equality body). Přispívá tedy k prosazování práva na rovné zacházení se všemi osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, národnost, pohlaví, sexuální orientaci, věk, zdravotní postižení, náboženské vyznání, víru nebo světový názor. Za tím účelem poskytuje pomoc obětem diskriminace, provádí výzkum, zveřejňuje zprávy a vydává doporučení k otázkám

souvisejícím s diskriminací a zajišťuje výměnu dostupných informací s příslušnými evropskými subjekty.

Od roku 2011 ochránce rovněž sleduje zajištění cizinců a výkon správního vyhoštění.

Počínaje lednem 2018 zastává ochránce také funkci monitorovacího orgánu pro naplňování práv zakotvených Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením a pomáhá také cizincům-občanům Evropské unie, kteří žijí nebo pracují v České republice. Poskytuje jim informace o jejich právech a pomoc při podezření na diskriminaci z důvodu státní příslušnosti.

Ke zvláštním oprávněním ochránce patří právo podávat Ústavnímu soudu návrhy na zrušení podzákonných právních předpisů, právo vedlejšího účastenství před Ústavním soudem v řízení o zrušení zákona či jeho části, právo podat správní žalobu k ochraně veřejného zájmu či návrh na zahájení kárného řízení s předsedou či místopředsedou soudu. Ochránce také může příslušnému úřadu doporučit vydání, změnu či zrušení právního nebo vnitřního předpisu. Doporučení ke změně zákona podává vládě.

Ochránce je nezávislý a nestranný, z výkonu své funkce je odpovědný Poslanecké sněmovně, která ho zvolila. Má jednoho voleného zástupce, kterého může pověřit výkonem části své působnosti. Se svými poznatky ochránce průběžně seznamuje veřejnost prostřednictvím médií, internetu, sociálních sítí, odborných seminářů, kulatých stolů a konferencí. Nejdůležitější zjištění a doporučení shrnuje zpráva o činnosti veřejného ochránce práv předkládaná každoročně Poslanecké sněmovně.

Slovník užitých pojmů

Držitel obory – osoba, které byla rozhodnutím orgánu státní správy myslivosti obora uznána.

Negativní závazné stanovisko – vyjádření dotčeného orgánu (orgánu státní správy lesů, orgánu ochrany přírody), které znemožňuje vyhovět podané žádosti.

Obora – druh honitby s intenzivním chovem zvěře s obvodem dokonale ohrazeným nebo jinak uzpůsobeným tak, aby zvěř nemohla z obory volně vybíhat.

Opatření obecné povahy – správní akt s konkrétně určeným předmětem a s obecně vymezeným okruhem adresátů, jehož prostřednictvím mohou orgány státní správy myslivosti rozhodnout o omezení či zamezení vstupu do obory.

Uživatel obory – držitel obory, pokud oboru využívá sám, nebo osoba, které držitel obory oboru pronajal.

Veřejný prostor – oblast, místo, kde se mohou fyzické osoby pohybovat bez omezení.

Welfare – stav dokonalého fyzického a psychického zdraví zvířete žijícího v souladu se svým prostředím.

Seznam použitých zkratek

AOPK – Agentura ochrany přírody a krajiny

CHKO – chráněná krajinná oblast

KÚ – krajský úřad

OOP – orgán ochrany přírody obecního úřadu obce s rozšířenou působností

ORP – obecní úřad obce s rozšířenou působností

OSSL – orgán státní správy lesů obecního úřadu obce s rozšířenou působností

OSSM – orgán státní správy myslivosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností

Opatření – opatření obecné povahy

RP AOPK – regionální pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny

ÚSES – územní systém ekologické stability

Úvodní slovo

Výzkumné téma se zaměřuje na problematiku vstupu veřejnosti do mysliveckých obor. Každý, kdo se pohybuje v krajině, se může s tímto druhem ohrazené honitby setkat. Některé z těchto obor jsou veřejnosti přístupné, např. prostřednictvím přelezů přes ohrazení nebo branek. Do některých obor naopak není možno vstupovat.

Veřejný ochránce práv obdržel podněty, ve kterých občané poukazovali na to, že obory v jejich okolí jsou uzavřeny a nemají do nich přístup. S tématem zamezení vstupu do obor se lze setkat také v médiích.¹

Ochránce se proto rozhodl zaměřit na právní úpravu, která tuto oblast reguluje, a rozhodl se prověřit, zda jsou případy omezení vstupu do obor spíše ojedinělé a svým způsobem excesivní, nebo se jedná o širší problém na celém území České republiky. Přistoupil tedy k celorepublikovému výzkumu v této oblasti.

Cílem výzkumného šetření bylo:

- zmapování počtu obor včetně jejich lokalizace (spádovosti pod obecní úřady obcí s rozšířenou působností),
- zjištění informací o přístupnosti obor (včetně konstrukčního řešení přístupu, míry volnosti pohybu návštěvníků a přehledu evidovaných podnětů na omezení přístupnosti) a zabezpečení obor,
- seznámení s postoji orgánů státní správy lesů a orgánů ochrany přírody k zamezení vstupu do lesa a krajiny kvůli ohrazení obor.

S ohledem na další navazující kroky (např. implementaci navržených opatření) oslovil ochránce také uživatele/vlastníky obor s vysvětlujícím dopisem o výzkumu a některými otázkami.

Metodou výzkumu bylo elektronické dotazníkové šetření mezi sedmi skupinami respondentů:

1. orgány státní správy myslivosti obecních úřadů obcí s rozšířenou působností (dále „ORP“); (N=204; z toho vyplnilo 201, tj. 99 %),
2. orgány státní správy lesů ORP (N=204; z toho vyplnilo 199, tj. 98 %),
3. orgány ochrany přírody ORP (N=204; z toho vyplnilo 201, tj. 99 %),
4. krajské úřady (N=14; z toho vyplnilo 13, tj. 93 %),

¹ Například pořad České televize s názvem Nedej se s podtitulem „Krajina za plotem“. Dostupný na: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1095913550-nedej-se/219562248420013-krajina-za-plotem/>.

5. regionální pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny (N=13; vyplnilo 100 %),
6. Správa Národního parku Šumava (N=1) a
7. uživatelé obor (N=200; z toho vyplnilo 27, tj. 14 %).

Sběr dat probíhal v termínu od 19. 8. 2020 do 8. 2. 2021.

V návaznosti na jednání k tématu vstupu veřejnosti do mysliveckých obor konaného dne 23. března 2022 v Kanceláři veřejného ochránce práv jsme do výzkumné zprávy zapracovali 7. kapitulu, ve které jsou charakterizovány obory v působnosti Ministerstva zemědělství. Zároveň jsou v 8. kapitole zmíněny také informace poskytnuté Vojenským lesním úřadem jako orgánem státní správy lesů. Údaje k těmto oborám se vztahují k datu 31. 12. 2020, aby byly srovnatelné s údaji primárního sběru dat (od 19. 8. 2020 do 8. 2. 2021). V kap. 1 jsou provázána data od Ministerstva zemědělství a orgánů státní správy myslivosti na úrovni ORP co se týče počtu obor a výměry obor (v hektarech).

Tato výzkumná zpráva je podkladem pro postupy veřejného ochránce práv při řešení tématu přístupnosti mysliveckých obor. Na výzkumnou zprávu bude navazovat další dokument, ve kterém ochránce pojmenuje problematické aspekty ve věci přístupnosti obor a uvede své postoje k možnostem vstupu veřejnosti do obor.

Shrnutí

Orgány státní správy myslivosti, orgány státní správy lesů a orgány ochrany přírody na úrovni ORP se většinou nedomnívají, že vlivem ohrazování obor dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou či práva na volný vstup do lesa. Přibližně polovina krajských úřadů vnímá, že ohrazováním obor je omezeno právo na volný průchod krajinou. Jedině regionální pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny se ve většině domnívají, že ohrazováním obor dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou.

Pouze jednotky výše uvedených orgánů vydaly od roku 2002 negativní závazné stanovisko k záměru ohrazení obory a v řadě případů nebylo dané stanovisko vydáno z důvodu nedostatečného zajištění přístupu veřejnosti do obory.

Veřejnost směřuje podněty, týkající se přístupnosti obor, výše uvedeným úřadům jen ojediněle. V letech 2016 až 2020 obdržely orgány státní správy myslivosti, orgány státní správy lesů, orgány ochrany přírody, krajské úřady a regionální pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny pouze 42 podnětů od veřejnosti.

V České republice se v roce 2020 nacházelo celkem 203 obor, přičemž alespoň jedna obora se nacházela na území více než poloviny (54 %) všech obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.

Orgány státní správy myslivosti obecních úřadů obcí s rozšířenou působností

- Většina orgánů státní správy myslivosti (69 %) se nedomnívá, že vlivem ohrazování obor dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou či lesem. Pouze necelá čtvrtina respondentů (24 %) měla dojem, že ohrazováním obor je omezeno právo na volný průchod krajinou, přičemž jenom 12 z nich (6 %) vyjádřilo rozhodný souhlas.**
- Pouze čtvrtina (25 %) obor je přístupná veřejnosti alespoň v určitých úsecích či po určitou denní či noční dobu. Zbývající tři čtvrtiny jsou pro veřejnost uzavřeny.**
- Podle orgánů státní správy myslivosti jsou obory veřejnosti nepřístupné kvůli tomu, že prvky umožňující vstup nebyly součástí dokumentace k oplocení obory schválené stavebním úřadem (to platí pro 60 % nepřístupných obor). Dále jsou obory uzavřeny veřejnosti z důvodu celoročního zákazu vstupu na základě opatření obecné povahy (3 %), z důvodu zamezení uživatelem (3 %), ale i z důvodu, který respondenti formulovali jako „historický“. V několika případech (3 %) respondenti nevěděli, z jakého důvodu obora není přístupná veřejnosti.**
- V naprosté většině obor (92 %) nebylo v letech 2010 až 2020 vydáno opatření obecné povahy omezující či zamezující vstup do obory. Pouze necelá desetina orgánů státní správy myslivosti (8 %), které mají ve svém obvodu oboru, vydala v letech 2010 až 2020 opatření obecné povahy omezující či zamezující vstup do obory.**
- Orgány státní správy myslivosti, které mají ve svém obvodu oboru, evidují v letech 2016 až 2020 pouze 20 podnětů od veřejnosti týkajících se zamezení nebo ztížení**

vstupu do obory. Celkově takový podnět obdrželo pouze 6 % daných orgánů. Obsahem podnětů byla nejčastěji (71 %) stížnost na to, že uživatel obory odstranil prvky vstupu do obory, a veřejnost tedy neměla do obory přístup; a stížnosti na to, že uživatel vykazoval návštěvníky z obory (43 %).

6. **Řada zástupců orgánů státní správy myslivosti argumentovala pro to, aby obory nebyly přístupny veřejnosti.** Nejčastěji respondenti uváděli, že zpřístupnění obory návštěvníkům je spojeno se **zvýšeným stresem chované zvěře** (zejména v oborách s menší výměrou). Další riziko ve zpřístupněných oborách respondenti spatřují v problematickém **zajištění bezpečnosti návštěvníků**, ať už se jedná o samotný výkon práva myslivosti, nebo i **vysoké riziko napadení zvěří**.

Orgány státní správy lesů obecních úřadů obcí s rozšířenou působností

1. **Většina orgánů státní správy lesů (68 %) se nedomnívá, že vlivem ohrazování obor dochází k zásahu do práva na volný vstup do lesa.** Přibližně čtvrtina respondentů (26 %) má dojem, že k podobnému zásahu do práva na volný vstup do lesa dochází, z toho 13 respondentů (7 %) to takto vnímá rozhodně.
2. **Pouze dva orgány státní správy lesů (1 %) od doby účinnosti současného zákona o myslivosti (tedy od 1. 7. 2002) vydaly negativní závazné stanovisko k záměru ohrazení obory**, z čehož pouze v jednom případě bylo důvodem vydání negativního stanoviska nedostatečné zajištění přístupu veřejnosti do obory.
3. **Orgány státní správy lesů, které mají ve svém obvodu oboru, evidují v letech 2016 až 2020 pouze sedm podnětů od veřejnosti týkajících se zamezení nebo ztížení vstupu do obory.** Celkově takový podnět obdrželo pouze 6 % daných orgánů.

Orgány ochrany přírody obecních úřadů obcí s rozšířenou působností

1. **Většina orgánů ochrany přírody (55 %) se nedomnívá, že vlivem ohrazování obor dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou.** Přibližně dvě pětiny respondentů (43 %) naopak mají dojem, že vlivem ohrazování obor dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou, z toho 16 respondentů (8 %) to takto vnímá rozhodně.
2. **Pouze šest orgánů ochrany přírody (3 %) od 1. 7. 2002 vydalo negativní závazné stanovisko k záměru ohrazení obory**, z čehož pouze ve dvou případech bylo důvodem vydání negativního stanoviska nedostatečné zajištění přístupu veřejnosti do obory.
3. **Orgány ochrany přírody, které mají ve svém obvodu oboru, evidují v letech 2016 až 2020 pouze devět podnětů od veřejnosti týkajících se zamezení nebo ztížení vstupu do obory.** Celkově takový podnět obdrželo pouze 6 % daných orgánů.
4. **Zástupci orgánů ochrany přírody se spíše kloní ke zpřístupnění obor**, na rozdíl od zástupců orgánů státní správy myslivosti či orgánů státní správy lesů, kteří z většiny argumentovali pro ohrazování obor. Zástupci orgánů ochrany přírody také uváděli,

že ohrazování obor koliduje s územními systémy ekologické stability (ÚSES),² případně může křížit trasy velkým zvířatům, která se pohybují v krajině.

Krajské úřady

1. **Krajské úřady přibližně v polovině případů (46 %) vnímaly, že ohrazením obor je omezeno právo na volný průchod krajinou.** Stejná část respondentů (46 %) se přikláněla k názoru, že toto právo narušeno není.
2. **Pouze jeden krajský úřad vydal od 1. 7. 2002 negativní závazné stanovisko k oplocení obory, přičemž šlo o jediný případ.** Důvodem pro vydání však nebylo nedostatečné zajištění přístupu veřejnosti do obory, ale, jak uvedl daný úřad, „*existence biokoridoru*“.
3. **Pouze jeden krajský úřad obdržel od veřejnosti podnět týkající se přístupnosti obory.**

Regionální pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny

1. **Regionální pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny téměř ve dvou třetinách případů (62 %) vnímala, že ohrazením obor je omezeno právo na volný průchod krajinou.** Významně menší část respondentů, přibližně čtvrtina (23 %), se přikláněla k názoru, že toto právo narušeno není.
2. **Negativní závazné stanovisko k záměru oplocení obory vydala od 1. 7. 2002 pouze dvě regionální pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny (15 %).** Důvody byly však jiné než nedostatečné zajištění přístupu veřejnosti do obory. V případě prvního RP AOPK se jednalo o plán chovu nepůvodního druhu zvěře a ve druhém případě byla pro vydání negativního stanoviska důvodem ochrana přírodních biotopů, rostlinných společenstev a lesních porostů před zvěří.
3. **Pouze dvě regionální pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny (15 %) obdržela od veřejnosti podnět týkající se omezení či znemožnění přístupu do krajiny vlivem ohrazení obory.** Celkem se jednalo o pět podnětů.

Uživatelé obor

1. **Uživatelé obor, kteří je zpřístupňují veřejnosti, se ve vztahu k pohybu veřejnosti v oboře potýkají nejčastěji se znečišťováním obory (např. odhazování odpadků).** Většina respondentů také uvedla, že se setkávají s **pronásledováním zvěře návštěvníky obor, hlučnými návštěvníky, případně jim působí potíže pohyb osob se psy.**

² Ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů: Územní systém ekologické stability krajiny (dále jen „systém ekologické stability“) je vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Rozlišuje se místní, regionální a nadregionální systém ekologické stability.

Právní úprava

Stěžejní právní předpisy, které v současnosti regulují vznik a užívání obor, spadají do oblasti práva životního prostředí a stavebního práva. V následujícím přehledu jsou uvedeny právní předpisy a jejich jednotlivá ustanovení, ze kterých výzkumné šetření vycházelo. Nejedná se o veškerá ustanovení, která dopadají na myslivecké obory, ale pouze ta, jež souvisejí s problematikou vstupu veřejnosti do obor.

1.1 Obora jako druh honitby

Základní informace o mysliveckých oborách a jejich užívání nalezneme v zákoně o myslivosti.³

Podle § 2 písm. j) zákona o myslivosti je **oborou druh honitby** s podmínkami pro intenzivní chov zvěře s obvodem trvale a dokonale ohrazeným nebo jinak uzpůsobeným tak, že chovaná zvěř z obory nemůže volně vybíhat.

Podle § 9 odst. 1 zákona o myslivosti je zakázáno plašit zvěř jakýmkoliv způsobem, s výjimkou opatření k zabránění škodám působeným zvěří a dovolených způsobů lovu. Dále **je zakázáno** rušit zvěř při hnízdění a kladení mláďat a **provádět další činnosti záporně působící na život zvěře** jako volně žijících živočichů, **pokud nejde** o činnosti při obhospodařování pozemků nebo o **činnosti při návštěvách honiteb jako součástí krajiny**.

Podle § 9 odst. 3 zákona o myslivosti **může orgán státní správy myslivosti** na žádost uživatele honitby, zejména v době hnízdění, kladení a odchovu mláďat nebo provádění lovů, **nařídit přiměřené omezení nebo i zákaz vstupu do honitby** nebo jejích částí, omezení jízdy koňmi a tažnými psy a omezení jiných sportovních nebo zájmových činností. Uvedená opatření se nevztahují na hospodářskou činnost vlastníků, popřípadě nájemců honebních pozemků.

Podle § 69 odst. 1 zákona o myslivosti platí, že **honitby a obory uznané podle dosavadních předpisů zůstávají zachovány**; to platí i pro obory o výměře nižší než 50 ha a samostatné bažantnice uznané podle dosavadních předpisů, které se stávají honitbami podle tohoto zákona, i když nedosahují výměry 500 ha. **Pokud** honitba nebo obora uznaná podle dosavadních předpisů dosahuje zákonné výměry podle tohoto zákona, ale **nesplňuje ostatní požadavky** na tvorbu honitby, je osoba, které byla honitba uznána podle dosavadních předpisů, povinna podat do 31. prosince 2002 orgánu státní správy myslivosti **návrh na uvedení honitby do souladu s tímto zákonem, jinak honitba zaniká k 31. březnu 2003**.

1.2 Ohrazení obory

Každá obora musí být ohrazena, aby zvěř z obory neunikala. K vybudování ohrazení je třeba povolení stavebního úřadu.

³ Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

Podle § 79 odst. 2 písm. l) stavebního zákona⁴ nevyžadují rozhodnutí o umístění stavby ani územní souhlas „stavby pro hospodaření v lesích a stavby pro výkon práva myslivosti do 30 m² zastavěné plochy a do 5 m výšky, bez podsklepení“. Výkladem opaku je zřejmé, že všechny ostatní stavby územní rozhodnutí nebo územní souhlas vyžadují. Mezi tyto stavby spadá také stavba oborního ohrazení.

1.3 Obora jako součást krajiny

Obory jsou neodmyslitelným prvkem krajiny, přičemž součástí krajiny jsou také lesy. V souvislosti s oborami je proto třeba přihlížet rovněž k lesnímu zákonu⁵ a zákonu o ochraně přírody a krajiny.⁶ **Tyto předpisy obsahují právní úpravu směřující k ochraně lesa,⁷ přírody a krajiny⁸ a funkcí, které plní.**

Hájení zájmů vyplývajících z daných předpisů svěřil zákonodárce orgánům státní správy lesů a orgánům ochrany přírody, které v řízeních a procesech vedených podle jiných právních předpisů vystupují jako tzv. dotčené orgány. Dotčené orgány mají možnost se v těchto řízeních a procesech vyjadřovat, aby hájily zájmy svěřené jim zákonem o lesích a zákonem o ochraně přírody a krajiny. Mnohdy mají možnost vydávat tzv. závazná stanoviska, od jejichž obsahu se nemůže orgán, který rozhoduje, odchýlit.

Opatření obecné povahy podle § 9 odst. 3 zákona o myslivosti, kterým se omezuje nebo zakazuje vstup do obory, vydává orgán státní správy myslivosti po dohodě s orgánem ochrany přírody, pokud zvláštní právní předpisy o ochraně přírody a krajiny nestanoví jinak.⁹

Orgán státní správy lesů a orgán ochrany přírody vydávají závazná stanoviska k žádosti o vydání územního rozhodnutí pro stavbu oborního ohrazení.¹⁰

V záležitostech týkajících se vojenských lesů vystupuje jako orgán státní správy lesů rovněž Vojenský lesní úřad.¹¹ V případě zvláště chráněných území vystupují jako orgány ochrany přírody také krajské úřady, Agentura ochrany přírody a krajiny (dále „AOPK“) a správy národních parků.

4 Zákon č. 183/2006 Sb., 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

5 Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

6 Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

7 Ustanovení § 1 lesního zákona vymezuje účel zákona takto: „Účelem tohoto zákona je stanovit předpoklady pro zachování lesa, péči o les a obnovu lesa jako národního bohatství, tvořícího nenahraditelnou složku životního prostředí, pro plnění všech jeho funkcí a pro podporu trvale udržitelného hospodaření v něm.“

8 Ustanovení § 1 zákona o ochraně přírody a krajiny vymezuje účel zákona takto: „Účelem zákona je za účasti příslušných krajů, obcí, vlastníků a správců pozemků přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitostí forem života, přírodních hodnot a krás, k šetrnému hospodaření s přírodními zdroji a vytvořit v souladu s právem Evropských společenství v České republice soustavu Natura 2000. Přitom je nutno zohlednit hospodářské, sociální a kulturní potřeby obyvatel a regionální a místní poměry.“

9 Ustanovení § 66 zákona o myslivosti.

10 Ustanovení § 4 odst. 2 stavebního zákona.

11 Ustanovení § 47 odst. 2 lesního zákona.

Při své činnosti musí orgány státní správy lesů a orgány ochrany přírody zvažovat a vycházet z následujících ustanovení.

Podle § 19 odst. 1 má každý právo vstupovat do lesa na vlastní nebezpečí, sbírat tam pro vlastní potřebu lesní plody a suchou na zemi ležící klest. Při tom je povinen les nepoškozovat, nenarušovat lesní prostředí a dbát pokynů vlastníka, popřípadě nájemce lesa a jeho zaměstnanců.

Podle § 20 odst. 1 písm. h) lesního zákona je v lesích zakázáno vstupovat do míst oplocených nebo označených zákazem vstupu.

Podle § 20 odst. 4 lesního zákona může vlastník lesa povolit výjimku ze zákazu vstupovat do míst oplocených nebo označených zákazem vstupu. Pokud by touto výjimkou byla porušena práva jiných vlastníků lesů, rozhodne na návrh vlastníka lesa orgán státní správy lesů.

Podle § 20 odst. 7 lesního zákona se zákaz stavět oplocení a jiné objekty v lese (se souhlasem vlastníka lesa) nevztahuje na výkon práva myslivosti.

Podle § 32 odst. 8 je zakázáno oplocovat les z důvodů vlastnických nebo za účelem omezení obecného užívání lesa (§ 19 odst. 1); to se netýká lesních školek, oplocení zřízeného k ochraně lesních porostů před zvěří a oplocení obor nebo farmových chovů zvěře.

Podle § 2 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny se ochranou přírody a krajiny podle tohoto zákona rozumí dále vymezená péče státu a fyzických i právnických osob o volně žijící živočichy, planě rostoucí rostliny a jejich společenstva, o nerosty, horniny, paleontologické nálezy a geologické celky, péče o ekologické systémy a krajinné celky, jakož i péče o vzhled a přístupnost krajiny.

Ustanovení § 63 zákona o ochraně přírody a krajiny upravuje volný vstup do krajiny, přičemž krajina je definována v § 3 odst. 1 písm. m) téhož zákona jako část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky.

Podle § 63 má každý právo na volný průchod přes pozemky ve vlastnictví či nájmu státu, obce nebo jiné právnické osoby,¹² pokud tím nezpůsobí škodu na majetku či zdraví jiné osoby a nezasahuje-li do práv na ochranu osobnosti či sousedských práv. Je přitom povinen respektovat jiné oprávněné zájmy vlastníka či nájemce pozemku a obecně závazné právní předpisy. Práva na volný průchod se nevztahují na zastavěné či stavební pozemky, dvory, zahrady, sady, vinice, chmelnice a pozemky určené k faremním chovům zvířat. Orná půda, louky a pastviny jsou z oprávnění vyloučeny v době, kdy může dojít k poškození porostů či půdy nebo při pastvě dobytka. Zvláštní předpisy nebo zákon o ochraně přírody mohou oprávnění volného průchodu omezit nebo upravit odchylně. Při oplocování či ohrazování pozemků, které nejsou vyloučeny z práva volného průchodu, musí vlastník či nájemce zajistit

12 Případy, kdy fyzické osoby přenechaly užívání svých pozemků státu, obci nebo jiné právnické osobě, jsou předmětem volného průchodu. Viz Vomáčka, V., Knotek, J., Konečná, M., Hanák, J., Dienstbier, F., Průchová, I. *Zákon o ochraně přírody a krajiny*. Praha: C. H. Beck, 2018, 676 s. Str. 496.

technickými nebo jinými opatřeními možnost jejich volného průchodu na vhodném místě pozemku.

Podle § 63 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny není dovoleno zřizovat nebo rušit veřejně přístupné účelové komunikace, stezky a pěšiny mimo zastavěné území bez souhlasu příslušného orgánu ochrany přírody. Obce vedou přehled o veřejně přístupných účelových komunikacích, stezkách a pěšinách v obvodu své územní působnosti. Orgánem ochrany přírody je pověřený obecní úřad.

1.4 Další aspekty přístupnosti obor

Každý má možnost obracet se na orgány státní správy myslivosti, orgány státní správy lesů a orgány ochrany přírody, pokud se domnívá, že dochází k porušování právních předpisů týkajících se myslivosti, lesnictví a ochrany přírody a krajiny.¹³

Jestliže uživatel obory provozuje kamerový systém za účelem monitorování prostoru s přístupem veřejnosti nebo veřejného prostoru, řídí se zpracování osobních údajů získaných prostřednictvím provozovaného kamerového systému právními předpisy z oblasti ochrany osobních údajů. Pokud fotopasti neslouží primárně k zachycení zvěře v určitých místech obory, ale k získávání údajů o pohybu a činnosti osob pohybujících se v oboře, podléhá zpracování těchto osobních údajů rovněž právní regulaci v těchto předpisech. Lze předpokládat, že k uvedeným účelům bude v praxi více využíváno kamer a fotopastí se záznamem, aby uživatel obory mohl zpětně prokázat, k jakým událostem v oboře došlo.

V obecné rovině je možno uvést, že provozování téměř každého kamerového systému a instalace fotopastí předpokládá kolizi práv. Na jedné straně stojí právo na ochranu osobnosti a osobních údajů, na druhé straně pak právo chránit majetek, případně zdraví osob. K těmto právům se vztahuje řada právních předpisů,¹⁴ v následujícím textu však věnujeme prostor třem z nich, které považujeme s ohledem na výzkumné téma za stěžejní.

Podle § 86 občanského zákoníku¹⁵ nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod. Podle § 84 občanského zákoníku je možno zachytit podobu člověka jakýmkoli způsobem tak, aby podle zobrazení bylo možné určit jeho totožnost, jen s jeho svolením. Podle § 88 daného zákona není svolení třeba, pokud se záznam pořídí nebo použije k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob.

13 Ustanovení § 42 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů: „Správní orgán je povinen přijímat podněty, aby bylo zahájeno řízení z moci úřední. Pokud o to ten, kdo podal podnět, požádá, je správní orgán povinen sdělit mu ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy podnět obdržel, že řízení zahájil, nebo že neshledal důvody k zahájení řízení z moci úřední, popřípadě že podnět postoupil příslušnému správnímu orgánu. Sdělení správní orgán nezasílá, postupuje-li vůči tomu, kdo podal podnět, podle § 46 odst. 1 nebo § 47 odst. 1.“

14 Mimo jiné:

- usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- Úmluva Rady Evropy č. 108 z roku 1981,
- Listina základních práv Evropské unie (označovaná také jako Charta základních práv EU),
- Smlouva o fungování Evropské unie.

15 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Podle čl. 4 bod 1) nařízení GDPR¹⁶ jsou osobními údaji veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě; identifikovatelnou fyzickou osobou je fyzická osoba, kterou lze přímo či nepřímo identifikovat. „Fyzická osoba je identifikovatelná, pokud ze snímku, na němž je zachycena, jsou patrné její charakteristické rozpoznávací znaky (zejména obličej) a na základě propojení rozpoznávacích znaků s dalšími disponibilními údaji je možná plná identifikace osoby. Osobní údaj pak tvoří ty identifikátory, které umožňují příslušnou osobu spojit s určitým, na snímku zachyceným, jednáním.“¹⁷

Pokud dochází automatizovaně (zcela či zčásti) k zaznamenání osobních údajů provozováním kamerového systému nebo fotopastí, jedná se o zpracování osobních údajů ve smyslu nařízení GDPR.¹⁸

Podle čl. 5 nařízení GDPR musí být osobní údaje:

- ve vztahu k identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě zpracovávány korektně a zákonným a transparentním způsobem,
- shromažďovány pro určité, výslovně vyjádřené a legitimní účely a nesmějí být dále zpracovávány způsobem, který je s těmito účely neslučitelný; další zpracování pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu nebo pro statistické účely se podle čl. 89 odst. 1 nepovažuje za neslučitelné s původními účely („účelové omezení“),
- přiměřené, relevantní a omezené na nezbytný rozsah ve vztahu k účelu, pro který jsou zpracovávány,
- přesné a v případě potřeby aktualizované; musí být přijata veškerá rozumná opatření, aby osobní údaje, které jsou nepřesné s přihlédnutím k účelům, pro které se zpracovávají, byly bezodkladně vymazány nebo opraveny,
- uloženy ve formě umožňující identifikaci fyzické osoby po dobu ne delší, než je nezbytné pro účely, pro které jsou zpracovávány; osobní údaje lze uložit po delší dobu, pokud se zpracovávají výhradně pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu nebo pro statistické účely podle čl. 89 odst. 1, a to za předpokladu provedení příslušných technických a organizačních opatření požadovaných tímto nařízením s cílem zaručit práva a svobody subjektu údajů,
- zpracovávány způsobem, který zajistí náležité zabezpečení osobních údajů, včetně jejich ochrany pomocí vhodných technických nebo organizačních opatření před

16 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. 4. 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

17 Úřad pro ochranu osobních údajů. K provozování kamerových systémů [online]. [cit. 1. 9. 2021]. Dostupné z: <https://www.uouu.cz/k-nbsp-provozovani-kamerovych-systemu/d-29535/p1=1099>.

18 Čl. 2 bod 1. GDPR.

neoprávněným či protiprávním zpracováním a před náhodnou ztrátou, zničením nebo poškozením.

Za dodržení uvedených povinností odpovídá správce a musí být schopen toto dodržení souladu doložit.¹⁹ Správcem je fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci, agentura nebo jiný subjekt, který sám nebo společně s jinými určuje účely a prostředky zpracování osobních údajů.²⁰

Podle čl. 6 bodu 1. písm. f) nařízení GDPR je zpracování údajů zákonné, pokud je nezbytné pro účely oprávněných zájmů příslušného správce či třetí strany, kromě případů, kdy před těmito zájmy mají přednost zájmy nebo základní práva a svobody identifikované či identifikovatelné osoby vyžadující ochranu osobních údajů, zejména pokud je subjektem údajů dítě.

S ohledem na problematiku, která je předmětem této výzkumné zprávy, **lze uvést, že pokud kamerový systém či fotopast automatizovaně zaznamenává v oboře nebo v jejím okolí fyzické osoby způsobem, na základě něhož je osoba přímo či nepřímo identifikovatelná, podléhá takové zpracování právní úpravě v nařízení GDPR. Ten, kdo určil, že ke zpracování osobních údajů prostřednictvím kamer či fotopastí bude docházet (slovy GDPR správce), je povinen dodržovat povinnosti tímto nařízením stanové.** Správce by si měl především vyhodnotit v souladu s čl. 6 bodu 1. písm. f) nařízení GDPR to, zda je zpracování osobních údajů zákonné, tj. nezbytné pro účely jeho oprávněných zájmů. Oprávněnými zájmy může být ochrana jeho majetku před vandalismem nebo krádeží (například odnos parožní). Správce si musí vyhodnotit, zda nebezpečí, kterému chce předcházet či je řešit prostřednictvím kamer a fotopastí, reálně hrozí, resp. zda existuje reálné riziko protiprávního chování.

Fyzická osoba, k níž se vztahují osobní údaje, **musí být o užití kamerového systému nebo fotopastí se záznamem (o tom, že dochází ke zpracování jejích osobních údajů) a o tom, kdo kamerový systém či fotopast provozuje, vhodným způsobem informována** (např. nápisem umístěným na oborním ohrazení). Správce musí umožnit výkon dalších práv, zejména práva na další informace o zpracování osobních údajů a práva na námitku.²¹

Pokud osoba nabude přesvědčení, že záznam kamery nebo fotopasti porušuje její práva či ustanovení GDPR, může dle čl. 77 GDPR podat stížnost u dozorového úřadu, kterým je pro Českou republiku Úřad pro ochranu osobních údajů.

Pro úplnost lze dodat, že jiná by byla situace, když by kamery nezaznamenávaly osobní údaje. Takové kamerové systémy by nepodléhaly režimu zpracování osobních údajů podle GDPR a zákona o zpracování osobních údajů.²² Provozování takového systému podléhá právní úpravě uvedené v občanském zákoníku a Listině základních práv a svobod. I tyto kamery by neměly být umístovány tak, aby snímaly citlivé záležitosti a přes míru narušovaly soukromí osob.

19 Čl. 5 bod 2. GDPR.

20 Čl. 4 bod 7. GDPR.

21 Čl. 12 a násl. GDPR.

22 Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.

Analýza přístupnosti obor

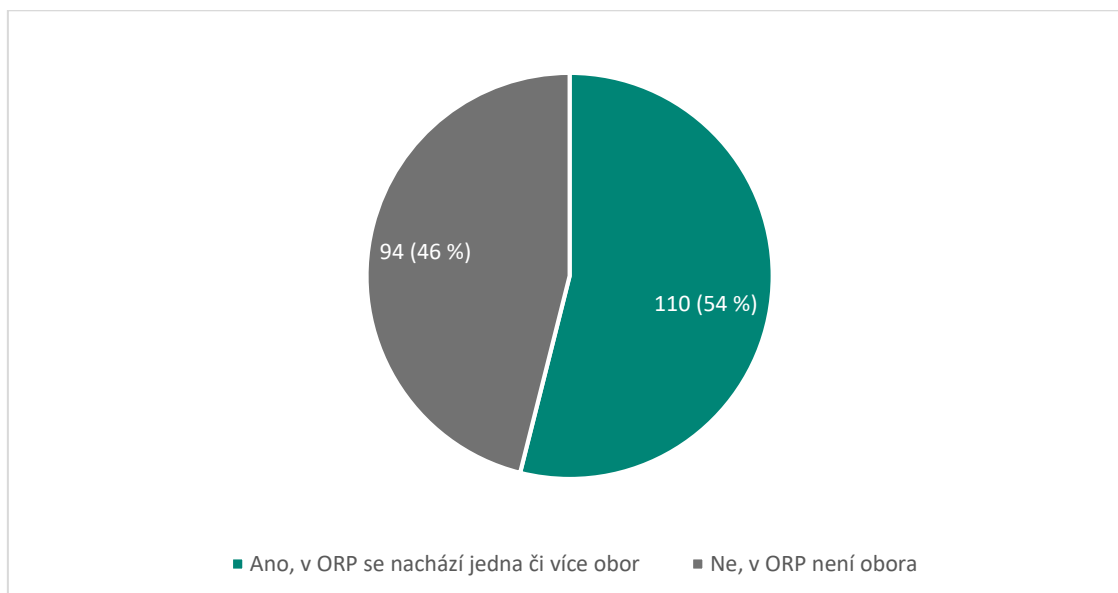
Předkládaná analýza přístupnosti obor je členěna na deset kapitol. První kapitola shrnuje informace od orgánů státní správy myslivosti na úrovni ORP a Ministerstva zemědělství ohledně počtu a výměry obor v České republice (kap. 1). Následující tři kapitoly zahrnují orgány, které spadají pod obce s rozšířenou působností. Jedná se o orgány státní správy myslivosti (kap. 2), na které jsme zasílali nejpodrobnější dotazník, dále orgány státní správy lesů (kap. 3) a orgány ochrany přírody (kap. 4). Dalšími adresáty dotazníků byly krajské úřady (kap. 5), regionální pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny (kap. 6) a Správa Národního parku Šumava (kap. 9). Tyto orgány jsme oslovili s ohledem na právní úpravu, která oblast mysliveckých obor reguluje (blíže viz předchozí část „Právní úprava“). Pro úplnost jsme oslovili také Ministerstvo zemědělství (kap. 7), které jako orgán státní správy myslivosti vykonává působnost na pozemcích určených pro obranu státu, a Vojenský lesní úřad (kap. 8), který vykonává působnost ve vojenských lesích. Vedle orgánů státní správy jsme oslovili také samotné uživatele mysliveckých obor (kap. 10).

1. Obecné charakteristiky

Jednotlivých orgánů státní správy myslivosti na úrovni ORP a Ministerstva zemědělství jsme se ptali na počet obor v jejich působnosti, názvy obor a jejich výměru.

Mysliveckou oboru má na svém území více než polovina ORP (54 %), jak je zřejmé z grafu 1. Celkem se v České republice dle výsledků dotazníkového šetření nachází 203 obor.

Graf 1 Přítomnost obor na území obcí s rozšířenou působností (N=204²³)

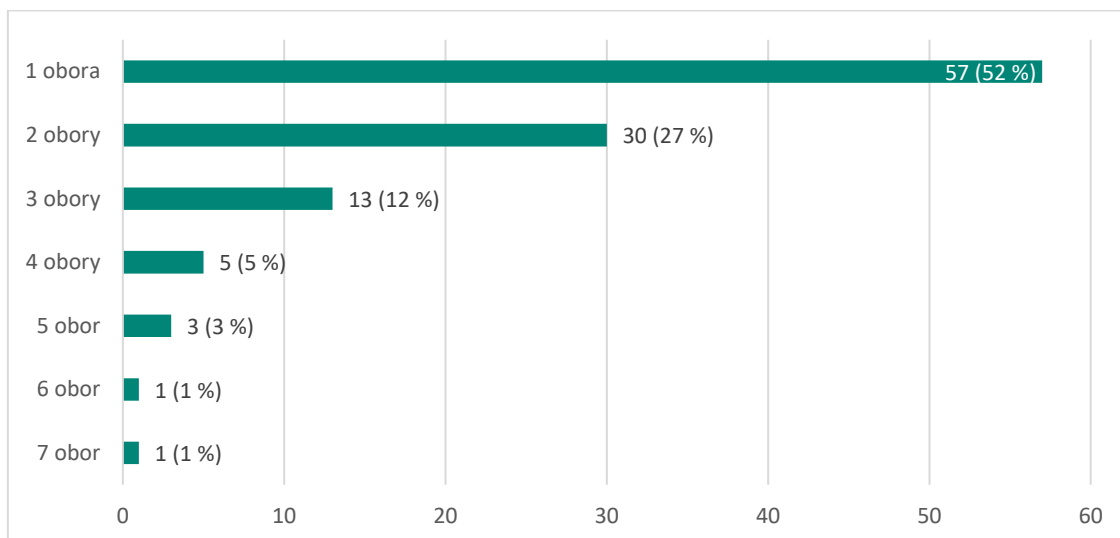
Znění otázky: „Je na území Vaší ORP alespoň jedna obora?“

²³ Dotazník vyplnilo 201 respondentů, tři OSSM sice dotazník nevyplnily, ale zda se na jejich území nachází alespoň jedna obora, uvedly alespoň do e-mailu či telefonicky.

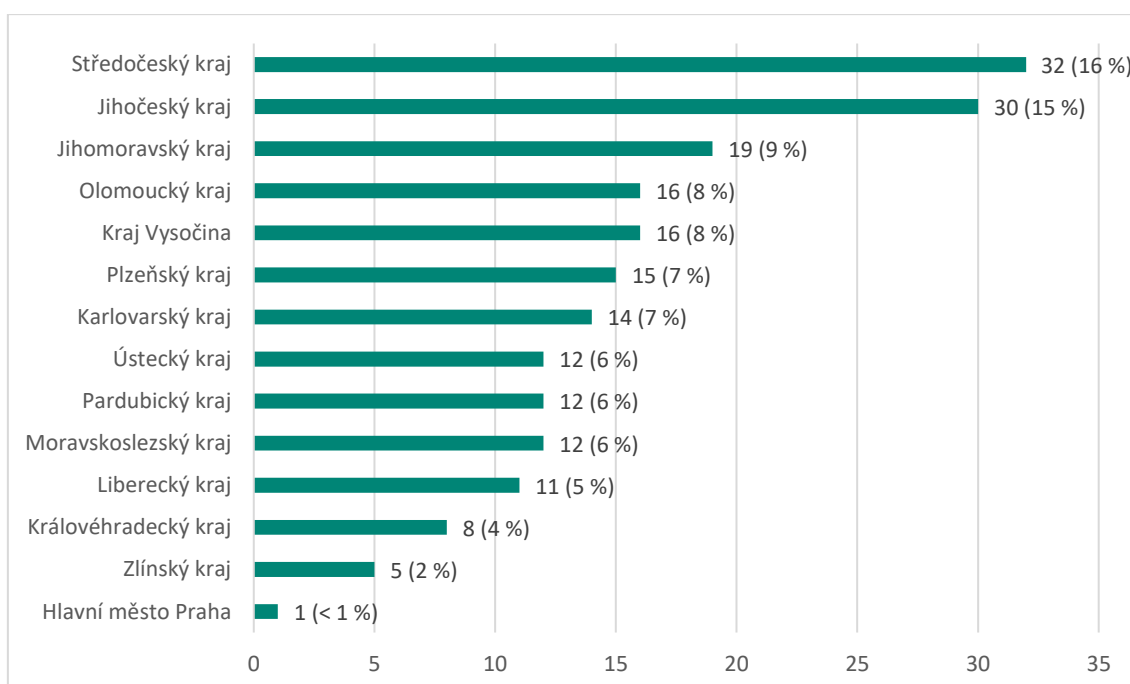
Počet obor na území ORP, kde se nachází alespoň jedna obora, přibližuje graf 2. Z uvedených 110 ORP se v nadpoloviční většině (52 %) jedná právě o jednu oboru na území ORP. Více než čtvrtina z těchto obcí s rozšířenou působností (27 %) má na svém území dvě obory, více než desetina ORP (12 %) eviduje tři myslivecké obory. Vyšší počty obor na území jedné ORP se nachází pouze v nižších jednotkách procent, přičemž nejvíce – sedm obor – má ORP Jeseník.

Graf 2 Počet obor na území obcí s rozšířenou působností, kde se nachází alespoň jedna obora (N=110)

Ohledně rozmístění mysliveckých obor v jednotlivých krajích (graf 3) je zřejmé, že nejvíce obor (32 z 203) se nachází ve Středočeském kraji (16 %) a Jihočeském kraji (15 %), naopak méně než 10 obor je v Královéhradeckém (8 z 203; 4 %) a Zlínském kraji (5 z 203; 2 %). Nejméně obor se nachází v hlavním městě Praze, jedná se pouze o jednu oboru (< 1 %).

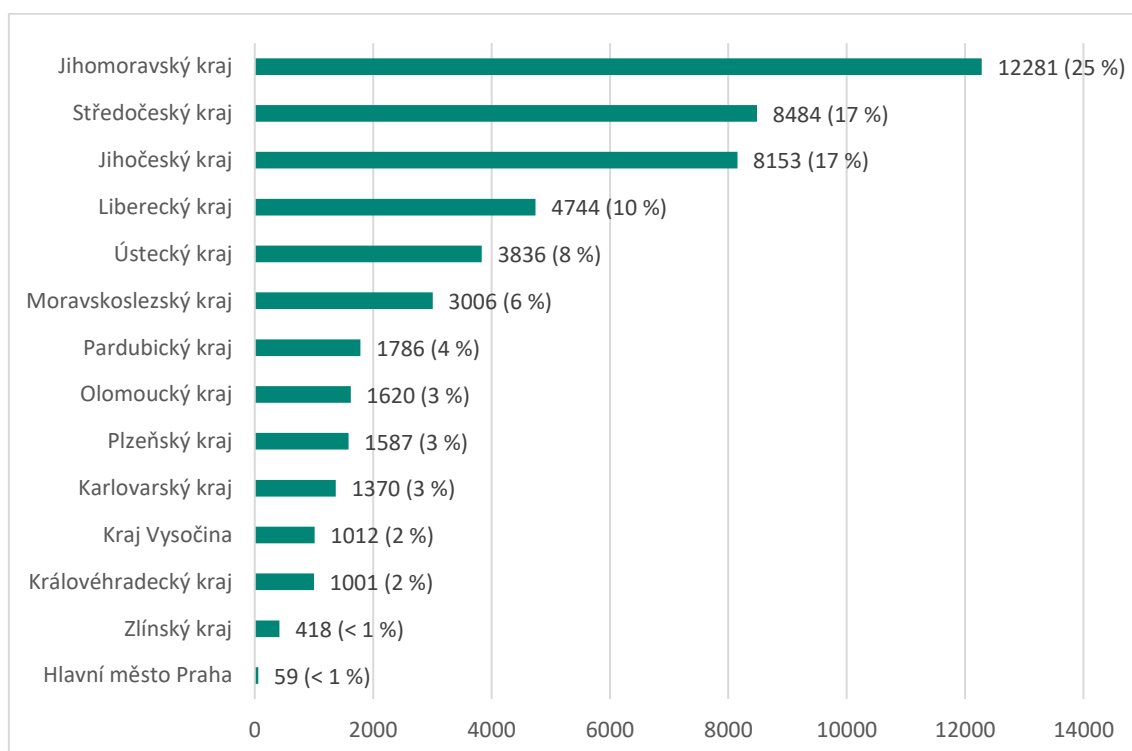
Graf 3 Počet obor dle krajů (N=203)

Výměru obor dle jednotlivých krajů uvádí graf 4. Celkem zabírají myslivecké obory v České republice 49 357 hektarů, přičemž největší obora se nachází v katastru ORP Břeclav (obora Soutok – 4 232 hektarů) a nejmenší obora má pouze dva hektary a nachází se na území ORP Zábřeh. Přestože se početně nejvíce obor nachází ve Středočeském a Jihočeském kraji, tak největší plochu zabírají obory v Jihomoravském kraji, kde se jedná o čtvrtinu (25 %) z celkové výměry obor.²⁴ Následuje Středočeský (17 %) a Jihočeský kraj (17 %): v obou případech se jedná téměř o pětinu z celkové výměry obor. Méně než tisíc hektarů obor má pouze Zlínský kraj (418 ha; 1 %) a hlavní město Praha (59 ha; < 1 %).

Graf 4 Celková výměra obor (v hektarech) dle krajů (N=203)

Znění otázky: „Jaký je název obory, její umístění dle katastru a výměra obory v hektarech?“

2. Orgány státní správy myslivosti obecních úřadů obcí s rozšířenou působností

Dotazník orgánům státní správy myslivosti na úrovni ORP (dále jen „OSSM“) obsahoval otázky směřující především k přístupnosti mysliveckých obor veřejnosti. Okruhy otázek jsme zaměřili na samotnou přístupnost těchto obor, tedy prvky vstupu, režim pohybu návštěvníků či monitorování obor kamerami (kap. 2.1). Další okruhy otázek zahrnovaly opatření obecné povahy upravující přístupnost obor, která vydávají právě OSSM (kap. 2.2), a podněty od veřejnosti vztahující se k přístupnosti obor (kap. 2.3). V závěru měli respondenti možnost vyjádřit se k tématu nad rámec kladených otázek (kap. 2.4).

²⁴ V Jihomoravském kraji se nachází vedle největší české obory (obora Soutok – 4 232 ha) rovněž další obory s výměrou větší než 1 000 ha (obora Moravský Krumlov – 2 410 ha, obora Radějov – 1 565 ha, obora Bulhary – 1 190 ha).

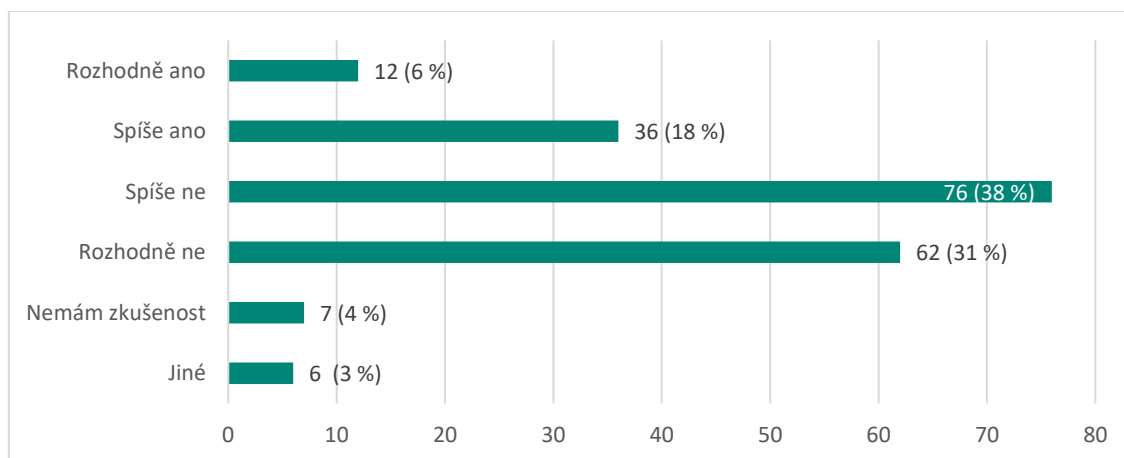

Při realizaci výzkumu jsme se sami vydali do několika obor a z daných návštěv vyplynulo, že odpovědi příslušných OSSM se v některých případech nezakládaly na pravdě. Respondenti například uváděli, že obora není monitorována kamerami, ale na ohrazení obory byla zveřejněna informace o tom, že prostor je monitorován kamerovým systémem. Není zřejmé, z jakého důvodu zástupci OSSM uváděli chybné údaje. Nebylo však v možnostech výzkumu všechny získané informace ověřovat, proto na tomto místě alespoň upozorňujeme čtenáře, že předložená data nemusí nezbytně reprezentovat skutečnou situaci.

2.1 Přístupnost obor veřejnosti

Vedle ryze faktografických otázek nás rovněž zajímalo, jaký zauímají pracovníci OSSM postoje k přístupnosti obor, a sice zda se na základě své praxe domnívají, že vlivem ohrazování mysliveckých obor dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou či lesem (graf 5). Pouze necelá čtvrtina respondentů (24 %) měla dojem, že ohrazováním obor je omezeno právo na průchod volnou krajinou, přičemž jenom 12 z nich (6 %) vyjádřilo rozhodný souhlas. Naopak více než dvě třetiny respondentů (69 %) se nedomnívá, že by k danému zásahu do práv veřejnosti docházelo, téměř třetina všech respondentů je dokonce silně přesvědčena, že k ničemu podobnému nedochází (31 %).

Graf 5 Postoje orgánů státní správy myslivosti k otázce, zda vlivem ohrazování mysliveckých obor dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou či lesem (N=199²⁵)

Znění otázky: „Máte na základě své praxe dojem, že vlivem ohrazování mysliveckých obor dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou či lesem?“

Šest respondentů označilo možnost „Jiné“, což někteří z nich dále specifikovali. Dle respondentů záleží na kontextu dané obory či daného obvodu ORP (např. množství zalesněných ploch v ORP, případně velikosti ORP apod.), případně respondenti poukazovali na skutečnost, že nejen obory mohou zamezovat pohybu v krajině (např. oplocené farmové chovy zvěře, lesní oplocenky, pastviny s ohradníky). Respondenti usuzovali, že je důležité zhodnotit rovněž místo obor v krajině a vnímat obory jako samostatné krajinné a kulturní prvky, případně uvážit právo na volný pohyb krajinou či lesem v souvislosti s jinými právy a ostatními platnými zákony.

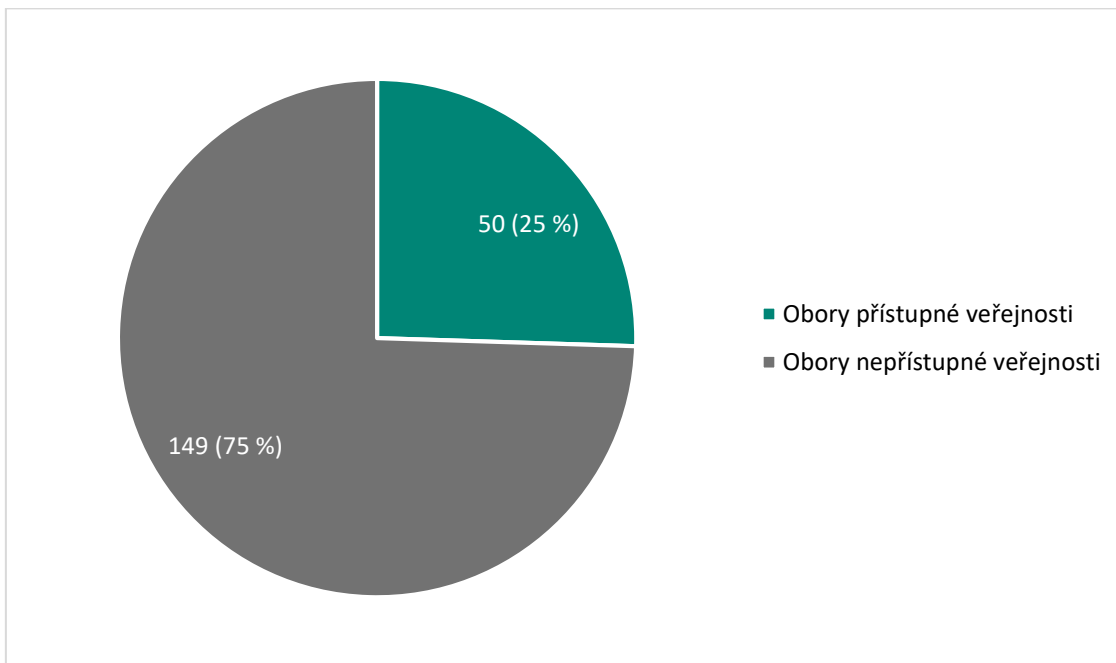
²⁵ Dva respondenti na otázku neodpověděli.

„Volný průchod krajinou neumožňují ani (oplocené) farmové chovy, přezimovací obůrky, v lese oplocenky, mimo obor i ohrazené pastviny s dobyt看em či s bizony, zubry, vlky [...] Právě z důvodů aby byly ochráněny zájmy chráněné zákonem (lesním, o myslivosti aj.) před přílišným civilizačním tlakem, a rovněž s ohledem na bezpečnost návštěvníků. Volný průchod krajinou je z různých důvodů nutné regulovat, právo na volný průchod krajinou je jen jedním z mnoha práv, navíc vzniklých v systému socialistického vlastnictví (omezuje vlastnické právo – vlastník jej musí strpět) a nemůže platit jako nadřazené právo vůči jiným právům zakotvených v jiných zákonech.“

Dále nás zajímal samotný podíl obor, které jsou přístupné veřejnosti alespoň v určitých úsecích či po určitou denní či roční dobu (graf 6). V České republice je z uvedených 199²⁶ mysliveckých obor pouze čtvrtina (25 %) přístupná veřejnosti a zbývající tři čtvrtiny (75 %) jsou dle OSSM pro veřejnost uzavřeny.

Graf 6 Přístupnost obor veřejnosti (N=199²⁷)

Znění otázky: „Je obora přístupná veřejnosti?“

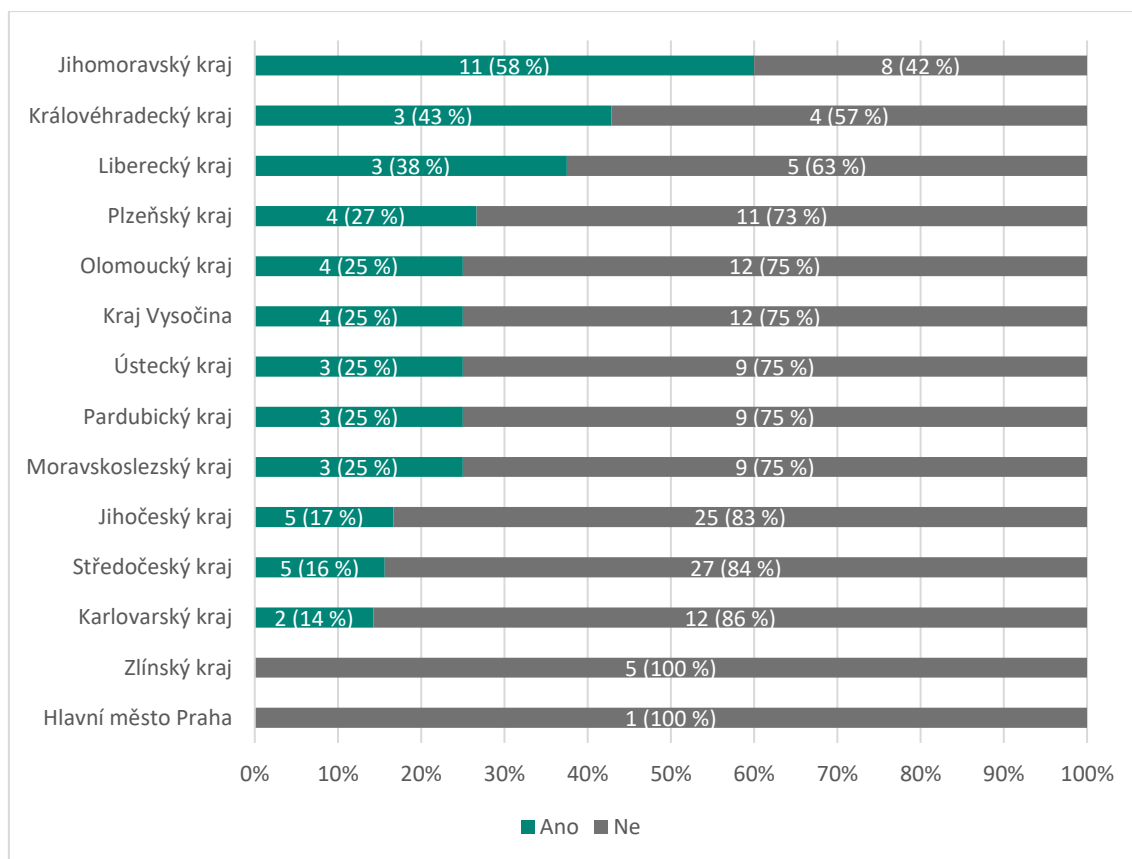
26 Jeden respondent na otázku neodpověděl.

27 Dtto.

Bližší pohled na přístupnost mysliveckých obor nabízí následující graf 7, který je členěn dle jednotlivých krajů. Největší podíl obor přístupných veřejnosti, více než polovinu (58 %) z těch, které se nachází na území kraje, nalezneme v Jihomoravském kraji. S významným rozdílem následují Královéhradecký (43 %) a Liberecký kraj (38 %). Přibližně dvě pětiny krajů (43 %) mají čtvrtinu obor přístupnou veřejnosti. Jedině Zlínský kraj a hlavní město Praha nemají na svém území žádnou oboru, která by byla přístupná veřejnosti.

Graf 7 Přístupnost obor veřejnosti dle krajů (N=199²⁸)

Znění otázky: „Je obora přístupná veřejnosti?“

Pokud respondenti uvedli, že obora či více obor nejsou přístupné, zajímalo nás, jaké jsou důvody pro to, aby byla obora pro veřejnost uzavřena (graf 8). Nejčastějším důvodem, který OSSM uváděly, byla skutečnost, že prvky umožňující vstup do obory nebyly součástí dokumentace k oplocení obory schválené stavebním úřadem; celkem se takto dělo v téměř třetině obor nepřístupných veřejnosti (60 %). V pěti oborách (3 %) byl dále zaveden celoroční zákaz vstupu na základě opatření obecné povahy.

Obecně lze hodnotit, že pouze ve dvou třetinách případů obor uzavřených veřejnosti (67 %) respondenti argumentovali důvody souvisejícími s právní úpravou ve vztahu k přístupnosti obor. Naopak přibližně ve třetině těchto obor (33 %) respondenti uváděli skutečnosti, které nezdůvodňovaly zneprístupnění obor, v některých případech se ani tématu přístupnosti obor netýkaly.

²⁸ Jeden respondent na otázku neodpověděl.

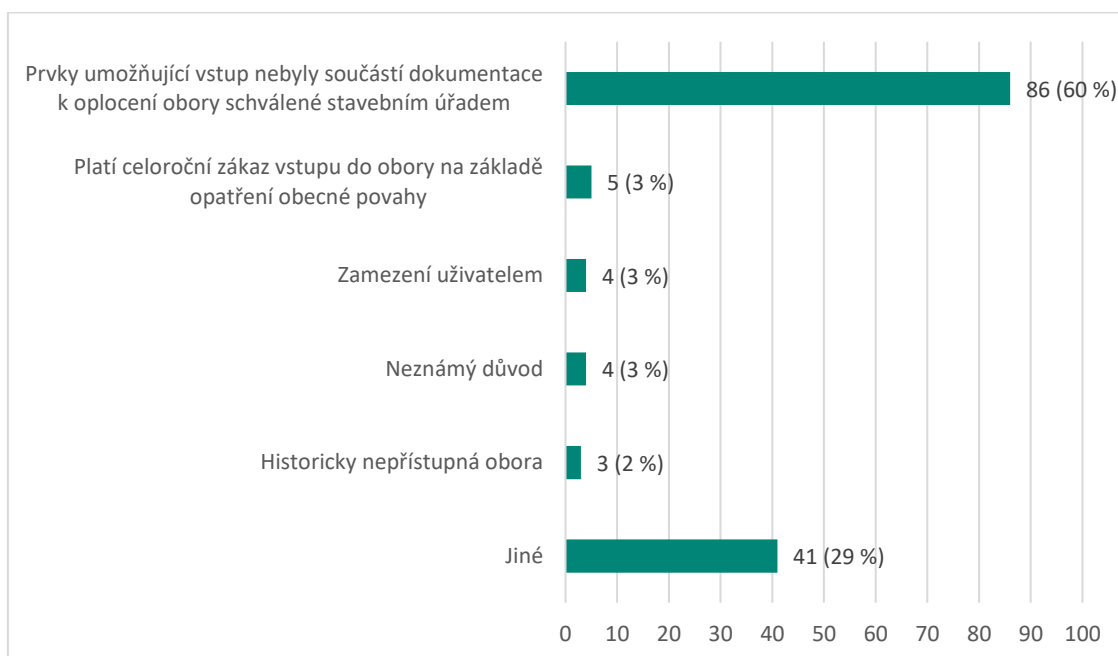

„Jedná se o menší soukromou oboru, držitel je zároveň uživatelem obory, obora je pro veřejnost uzavřena, vejít může jen obsluha při krmení a kontrole zdravotního stavu zvěře včetně státní veterinární správy apod.“

Ve čtyřech případech (3 %) respondenti uvedli, že neví, proč obora není přístupná; stejně tak ze strany čtyř OSSM (3 %) bylo znepřístupnění vysvětleno rozhodnutím uživatele či majitele obory bez dalšího komentáře. Ve třech případech respondenti uvedli, že obora byla ve sledovaném období uzavřena, protože byla uzavřena vždy a OSSM považuje důvod zákazu vstupu za *historický*.

„Kamenná zeď ohraničuje [název zámku] společně s pozemky, na kterých je obora. Je to tak historicky. Bylo to tak za vlastnictví [název úřadu] i nyní za vlastnictví soukromého. Přístup do obory nikdy nebyl povolen, je to v podstatě areál zámku.“

Graf 8 Důvody nepřístupnosti obor (N=143)

Znění otázky: „Proč není obora přístupná veřejnosti?“

Téměř třetina respondentů (29 %) uvedla, že se jedná o jiný důvod, což někteří blíže specifikovali. Ve třech případech respondenti odkazovali na § 20 odst. 1 písm. h) lesního zákona, podle kterého je v lesích zakázáno vstupovat do míst, která jsou oplocena.

V jednom případě respondent uvedl jako důvod omezení související s ochranou zvláště chráněných druhů. Jeden OSSM sdělil, že řeší přístup do obory ve správním řízení, blíže však věc nespécifikoval. V případě další obory OSSM zdůvodnil nepřístupnost tím, že obora je součástí podnikové stělnice. A další obora zase byla uzavřena veřejnosti dle příslušného OSSM z důvodu, že se jedná o „[v]yhrazený prostor – zbrojní průmysl“.

Dalším důvodem, proč nejsou obory zpřístupněny veřejnosti, je podle několika OSSM poloha obor a s tím související nezájem společnosti o vstup do nich.

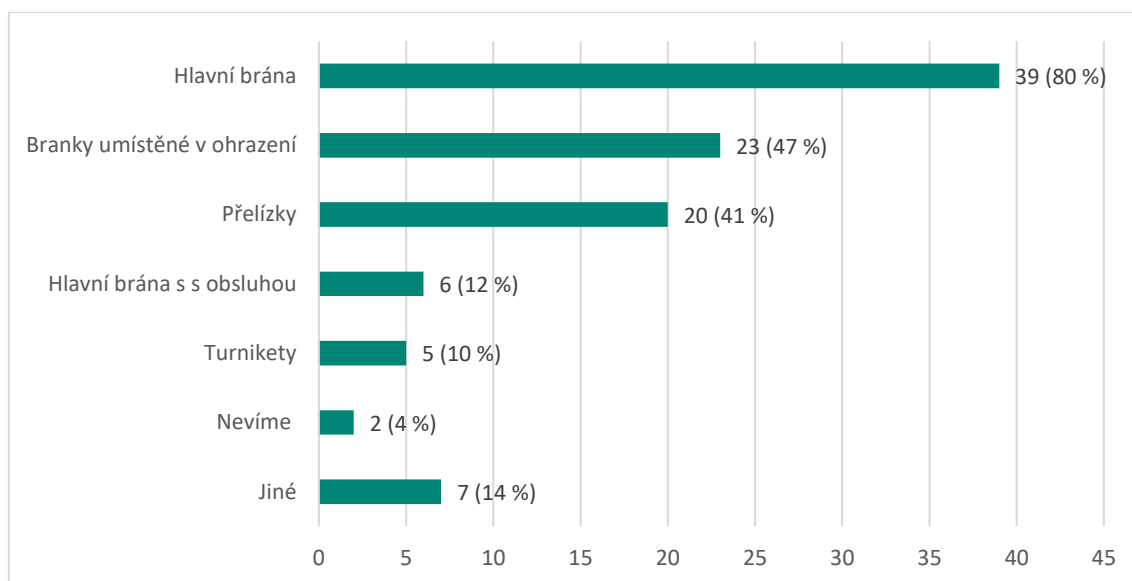

„V případě obory [název obory] se jedná o lokalitu tvořenou převážně zemědělskou půdou, pro vstup veřejnosti neatraktivní, bez prvků určených k průchodu oborou [...].“

Dále nás zajímalo, kolika a jakými prvky pro vstup veřejnosti daných přístupných 50 obor disponuje (graf 9). Nejčastěji ve čtyřech pětinach (80 %) byly obory přístupny prostřednictvím hlavních bran; následovaly branky umístěné v ohrazení, kde se jednalo přibližně o polovinu (47 %). Podobně často využívali uživatelé obor pro zpřístupnění přelízek (41 %) a spíše ojediněle zpřístupňovaly obory prostřednictvím hlavních bran s obsluhou – s přístupem na zazvonění (12 %) anebo turniketů (10 %). V případě dvou obor (4 %) orgány státní správy myslivosti nevěděly, jakým způsobem jsou obory přístupny. Kategorie „Jiné“ (7 %) zahrnovala prvky vstupu jako silniční rošt, soustavu visutých můstků, vstup bez zábrany, případně vstup po dohodě s majitelem (bez bližší specifikace). Podobnou situaci rovněž popisuje citace níže.

„Výše uvedená obora je součástí areálu privátního majetku sestávajícího i z rodového sídla vlastníků s tím, že přístup k oboře příp. návštěvníků obory se realizuje průchodem přes park u rodového sídla za osobní asistence oborníka či jiného zaměstnance vlastníků.“

Graf 9 Prvky vstupu u obor přístupných veřejnosti (N=49)

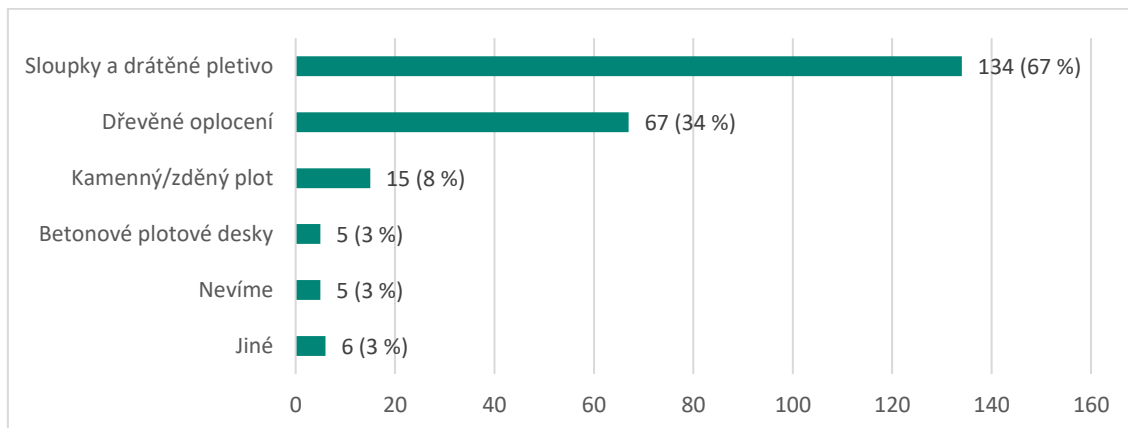
Pozn.: Součet podílů netvoří 100 %, jelikož respondenti mohli v odpovědi označit více možností.
Znění otázky: „Kolik jednotlivých prvků (branek, přelízek, turniketů apod.) umožňujících vstup veřejnosti se nachází v jednotlivých oborách?“

Rovněž nás zajímalo, jaký je typ užitého oborního oplocení (graf 10). Nejčastější typ oborního oplocení představují sloupky a drátěné pletivo (rovněž jsme do této kategorie zařadili oplocení z kari sítí): tuto variantu označily více než dvě třetiny všech OSSM (67 %). Následovalo dřevěné oplocení, které se vyskytuje přibližně ve třetině (34 %) všech mysliveckých obor. Pouze výjimečně byly použity kamenné/zděné ploty (8 %) či betonové plotové desky (3 %). U pěti obor (3 %) příslušné OSSM nevěděly, jakým typem oborního oplocení jsou dané obory obehnané (dva respondenti). Taková odpověď pro nás byla překvapivá, protože jsme předpokládali, že OSSM takovými informacemi s ohledem

na výkon svěřených pravomocí a určitou znalost území disponují. Kategorie „Jiné“ (3 %) zahrnuje odpovědi typu kombinovaného oplocení, případně odpovědi bez další specifikace.

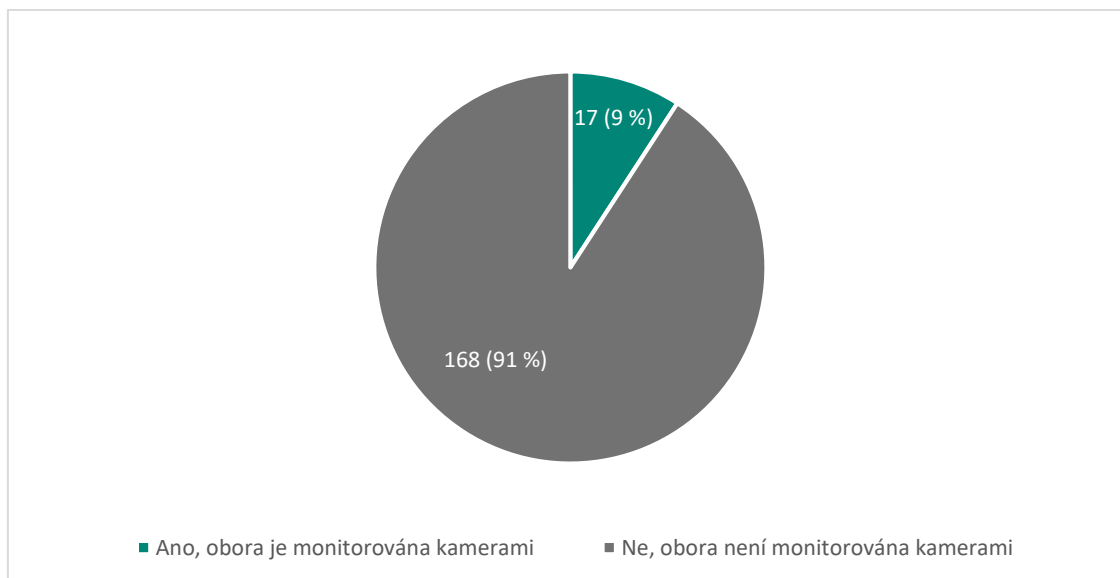
Graf 10 Typ odborního oplocení (N=200)

Pozn.: Součet podílů netvoří 100 %, jelikož respondenti mohli v odpovědi označit více možností. Znění otázky: „Jaký je typ odborního oplocení?“

Návštěvnost obor se mnohdy pojí také s monitorováním osob kamerami v bezprostředním okolí obor, při vstupu do obor nebo při pohybu v nich. Je proto třeba přihlížet k ochraně osobnosti a ochraně osobních údajů dotčených osob. Respondentů jsme se proto rovněž ptali, zda jsou obory v katastru daných ORP monitorovány kamerami (graf 11), což potvrdila pouze necelá desetina z nich (9 %).

Graf 11 Monitorování obor kamerami (N=185)

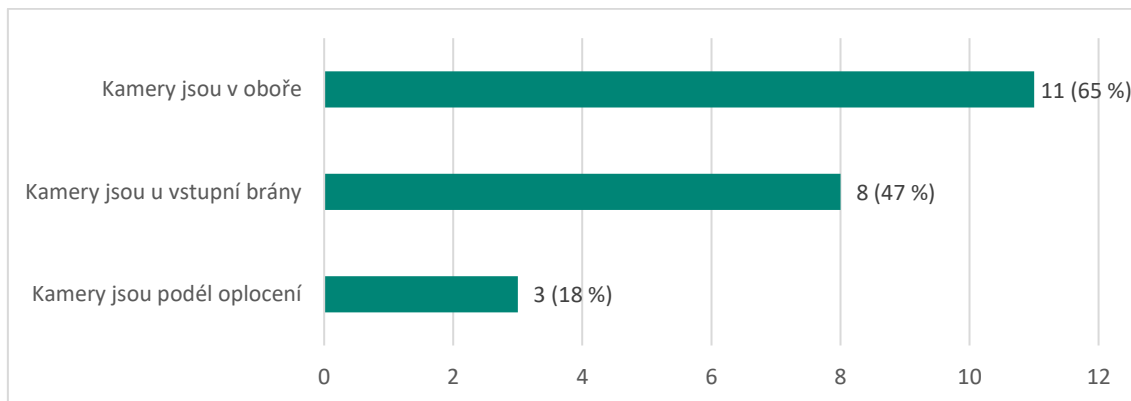
Znění otázky: „Jsou obory monitorovány kamerami?“

Návazně jsme rovněž zjišťovali, jakým způsobem jsou obory monitorovány kamerami (graf 12). V polovině případů jsou kamery dle respondentů umístěny přímo v oboře (50 %), ve více než třetině (36 %) daných obor jsou kamery u vstupní brány a pouze ojediněle (14 %) jsou kamery nainstalovány podél oplocení. Respondentů, kteří uvedli, že na území jejich ORP jsou obory monitorované kamerami, jsme se rovněž ptali, zda mají zkušenost s tím, že by

v posledních pěti letech bezpečnostní agentury zasahovaly vůči veřejnosti, což nám nikdo z daných OSSM nepotvrdil.

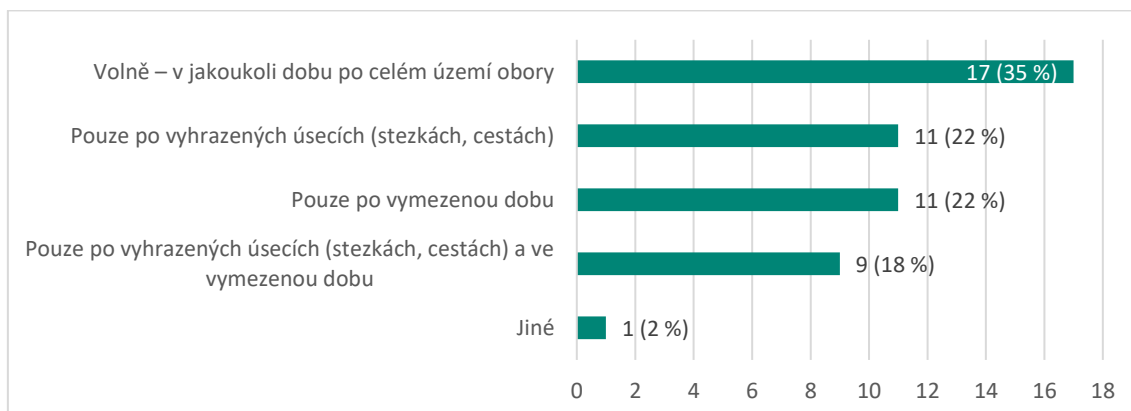
Graf 12 Umístění kamer v oborách, které jsou monitorovány kamerami (N=17)

Pozn.: Součet podílů netvoří 100 %, jelikož respondenti mohli v odpovědi označit více možností.
Znění otázky: „Jakým způsobem jsou obory monitorovány kamerami?“

V případech, kdy OSSM uvádí, že je obora přístupná, je vhodné upřesnit, do jaké míry může do obory veřejnost vstupovat (za situace, kdy neplatí režim omezení nebo zákaz vstupu podle § 9 odst. 3 zákona o myslivosti, nebo omezení související s vymezeným zvláště chráněným územím), blíže v grafu 13. Ve více než třetině obor (35 %), které jsou přístupny veřejnosti, je návštěvníkům umožněno vstupovat do obory volně, tedy v jakoukoli dobu a po celém území obory. Přibližně v pětině obor (22 %) se sice mohou návštěvníci pohybovat v jakoukoli dobu, ale jedině po vyhrazených úsecích (stezkách a cestách), a stejně tak v jedenácti oborách (22 %) je nastaven režim pohybu v danou dobu po vyhrazených úsecích – z toho v několika případech se jedná o specifický režim přezimovacích obor, které jsou uzavřeny v zimní sezóně a po zbytek roku v úplnosti otevřeny veřejnosti. Pouze ve vymezenou dobu mohou návštěvníci vstupovat do devíti obor (18 %). V jedné oboře (2 %) respondent zvolil možnost „Jiné“, což přiblížil bez další specifikace o skutečnost, že *plot obory lze volně přelézt*.

Graf 13 Míra přístupnosti obor (N=49)

Znění otázky: „Jak se může veřejnost v oboře pohybovat (v případě, kdy neplatí režim omezení nebo zákaz vstupu podle § 9 odst. 3 zákona o myslivosti, nebo omezení související s vymezeným zvláště chráněným územím)?“

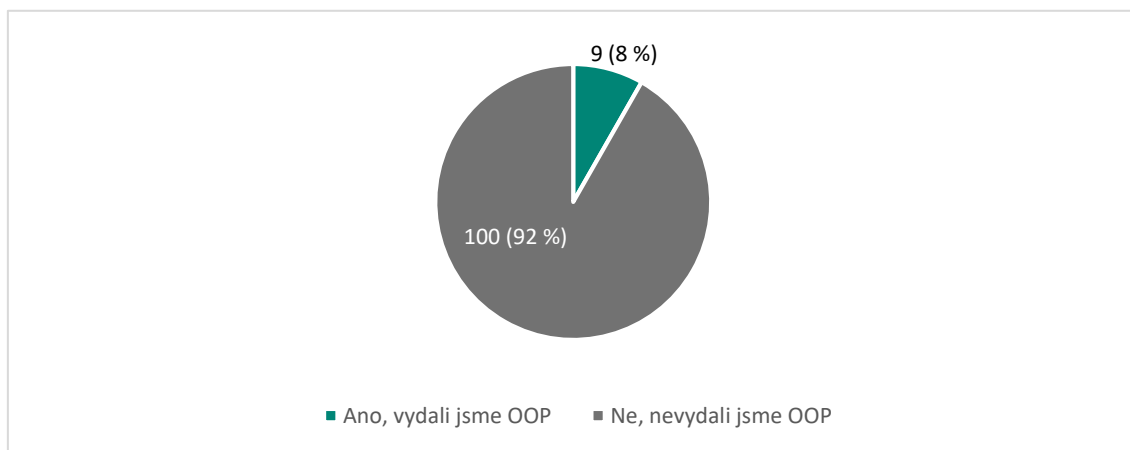

2.2 Opatření obecné povahy

Zákon o myslivosti umožňuje, aby OSSM vydal na žádost uživatele obory za určitých okolností opatření obecné povahy (dále jen „Opatření“), kterým by přiměřeně omezil nebo i zakázal vstup do obory. Důvody pro zavedení Opatření mohou být hnízdění, kladení a odchov mláďat nebo provádění lovů. Abychom zjistili, v jakém rozsahu OSSM vydávají Opatření, a tedy i omezují či zamezují vstupu do obor, jsme se respondentů ptali, zda a kolikrát v posledních deseti letech vydali takové Opatření (graf 14).

Pouze necelá desetina OSSM (8 %) vydala ve sledovaném období Opatření omezující či zamezující vstup do myslivecké obory.

Graf 14 Vydání opatření obecné povahy v letech 2010 až 2020 u orgánů státní správy myslivosti, na území jejichž obcí s rozšířenou působností se nachází alespoň jedna obora (N=109²⁹)

Znění otázky: „Vydali jste za posledních 10 let (tj. od počátku roku 2010 do současnosti) alespoň jedno OOP (opatření obecné povahy) omezující nebo zakazující vstup do obory po určité období?“

Počet a dobu platnosti Opatření vydaných v letech 2010 až 2020 přibližuje tab. 1. Z uvedených devíti OSSM, které v posledních deseti letech vydaly Opatření, tři vydaly pouze jedno Opatření, přičemž všechna byla vydána na dobu dvou a více let. Stejně tak tři orgány státní správy myslivosti vydaly po dvou Opatřeních, rovněž platné po dobu dvou a více let. Ve většině případů byla vydaná Opatření vedena v platnosti po dobu dvou a více let, výjimkou je OSSM v Karlovarském kraji, které vydalo deset Opatření, avšak všechna byla kratší platnosti než dvou let. Jedině v Jihomoravském kraji využívají orgány státní správy myslivosti nástroje opatření obecné povahy s vyšší četností (čtyři OSSM), v ostatních krajích se vždy jednalo o jeden orgán státní správy myslivosti, který daného nástroje využil.

Tabulka 1 Počet a doba platnosti opatření obecné povahy vydaných v letech 2010 až 2020 (N=9)

Kraj	Počet Opatření vydaných v letech 2010 až 2020	Z toho Opatření účinné po dobu dvou a více let
Jihomoravský kraj	1	1
Jihomoravský kraj	1	1
Ústecký kraj	1	1
Jihomoravský kraj	2	2

29 Jeden respondent na otázku neodpověděl.

Moravskoslezský kraj	2	2
Kraj Vysočina	2	2
Středočeský kraj	3	2
Jihomoravský kraj	4	3
Karlovarský kraj	10	0
Celkem	26	14

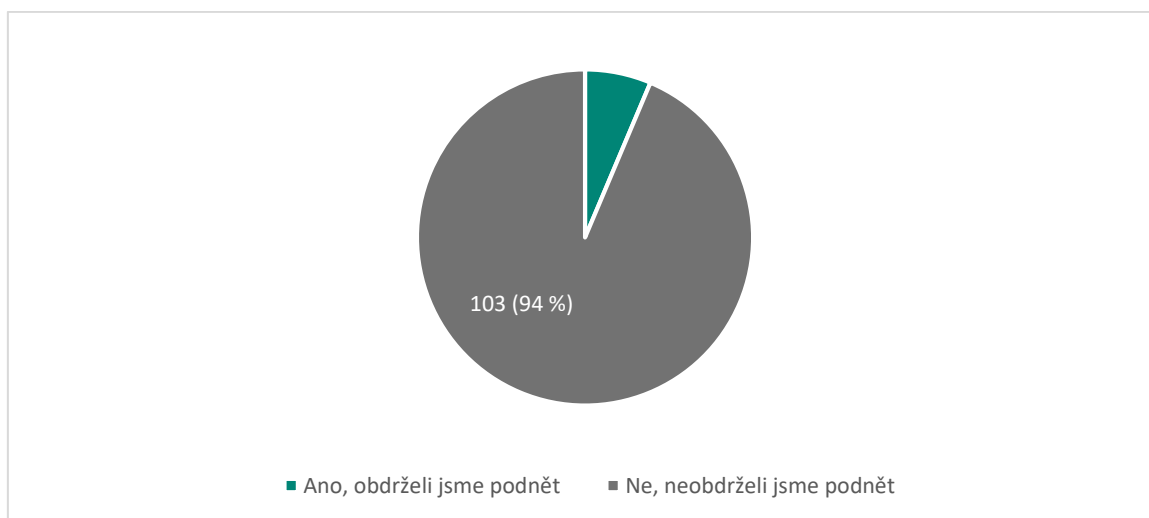
Znění otázek: „Kolik OOP (opatření obecné povahy) omezujících nebo zakazujících vstup do obory po určité období jste celkem vydali za posledních 10 let?“ a „Kolik OOP (opatření obecné povahy) omezujících nebo zakazujících vstup do obory účinné po dobu 2 a více let jste vydali za posledních 10 let?“

2.3 Podněty veřejnosti

Pokud má veřejnost pochybnosti o zamezení možnosti vstupu do obory, případně nesouhlasí s odstraněním přístupových prvků do obory, může podat podle § 42 správního řádu podnět k příslušnému orgánu státní správy myslivosti, aby věc prošetřil, často i ve spolupráci s jinými orgány státní správy, a případně se zasadil o zjednání nápravy.

Zda OSSM obdržely podnět, uvádí graf 15. Přestože v České republice je pouze čtvrtina všech obor přístupná veřejnosti, pouze 6 % OSSM obdrželo v minulosti podnět od veřejnosti (návštěvníků obory), který se týkal zamezení nebo ztížení vstupu do obory. Je otázkou, co může být příčinou takto nízkého počtu podnětů adresovaných OSSM; zda nízké povědomí veřejnosti o možnosti stěžovat si na nepřístupnost obor, neochota investovat čas a úsilí do řešení příslušné záležitosti, nedůvěra veřejnosti v dané státní orgány, nezájem veřejnosti vstupovat do obor nebo jiné důvody.

Graf 15 Podněty orgánům státní správy myslivosti od veřejnosti týkající se přístupnosti obor (N=110)

Znění otázky: „Obdrželi jste v minulosti podnět od veřejnosti (návštěvníků obory), který se týkal zamezení nebo ztížení vstupu do obory?“

Z uvedených sedmi OSSM, které obdržely podněty, se nacházely dva ve Středočeském a Ústeckém kraji, po jednom orgánu státní správy myslivosti dále v Jihočeském kraji, Jihomoravském kraji a v Kraji Vysočina.

Ani samotný počet podnětů v jednotlivých krajích (tab. 2) nebyl vysoký, nejčastěji se jednalo o jeden podnět na OSSM, výjimku tvoří jeden orgán státní správy myslivosti v Jihočeském kraji s pěti podněty a jeden OSSM v Jihomoravském kraji s 10 podněty.

Tabulka 2 Počet podnětů orgánům státní správy myslivosti od veřejnosti týkající se přístupnosti obor v letech 2016 až 2020 (N=7)

Kraj	Počet podnětů v letech 2016 až 2020
Kraj Vysočina	1
Středočeský kraj	1
Středočeský kraj	1
Ústecký kraj	1
Ústecký kraj	1
Jihočeský kraj	5
Jihomoravský kraj	10
Celkem	20

Znění otázky: „Kolik podnětů k zamezení nebo ztížení vstupu do obory jste k jednotlivým oborám obdrželi za posledních 5 let?“

Obsahem těchto podnětů (graf 16) byla nejčastěji (71 %) stížnost na to, že uživatel obory odstranil prvky vstupu do obory, a veřejnost tedy neměla do obory přístup. Tři OSSM (43 %) přijaly podnět, který se týkal toho, že uživatel vykazoval návštěvníky z myslivecké obory; a ve dvou OSSM (29 %) si návštěvníci stěžovali na nedostatek vstupních prvků či na jejich nevhodnou konstrukci. Jeden orgán státní správy myslivosti má zkušenost rovněž s podnětem od návštěvníků, kdy nesouhlasili s monitorováním kamerami v oboře.

Graf 16 Charakteristika podnětů týkající se přístupnosti obor v letech 2016 až 2020 (N=7)

Pozn.: Součet podílů netvoří 100 %, jelikož respondenti mohli v odpovědi označit více možností.
Znění otázky: „Co bylo obsahem těchto podnětů k zamezení nebo ztížení vstupu do obory?“

Vedle obsahu daných podnětů nás rovněž zajímalo, jakým způsobem došlo k jejich vyřešení a zda uživatel obory na řešení daných podnětů spolupracoval. Na tyto otázky odpovědělo pouze pět respondentů (71 %), z nichž jeden odpověděl, že podnět nebyl důvodný. Celkový kontext daného podnětu respondent rovněž přiblížil: jedná se o oboru, která je veřejnosti přístupná ve vymezenou denní a noční dobu, příslušný podnět podal občan, „*který byl mysliveckou stráží upozorněn, že se v oboře pohybuje v době zákazu. Ten [občan – pozn. autora] reagoval sepsáním petice a soudní žalobou na OOP [opatření obecné povahy – pozn. autora].*“

V jednom z případů si návštěvníci stěžovali na to, že „*(o)plocení obory je opatřeno cedulemi se zákazem vstupu s logem [název úřadu]*“, načež OSSM odpověděl, že Opatření z jejich strany vydáno nebylo a návštěvníkům OSSM doporučil kontaktovat ředitele příslušné Lesní správy (tedy držitele obory). Takový postup se jeví jako nesprávný, jelikož se OSSM nevypořádal s nesouladem, na který sám v odpovědi poukázal — OSSM si byl vědom toho, že Opatření, kterým by byl omezen či zakázán vstup do obory, neexistuje, přesto zamezení vstupu do obory neřešil.

Další podnět vycházel ze situace, kdy v minulosti byla v dané oboře v letních měsících zajištěna přístupnost pro návštěvníky, což v době, kdy OSSM obdržel podnět, nebylo zajištěno. Příslušný OSSM vedl jednání s uživatelem, aby byl navýšen počet dnů, kdy bude obora přístupná, a uživatel na daný požadavek přistoupil.

Odlíšné řešení podnětu proběhlo v praxi jiného OSSM, kde obsahem podnětu byla skutečnost, že uživatel obory vyzýval osoby v oboře, aby do obory nevstupovaly. Dle slov OSSM „*bylo vydáno rozhodnutí o zákazu vstupu do obory z důvodu celoročního odlovu a z důvodu vyvádění mláďat*“. Ohledně spolupráce uživatele obory při řešení podnětu OSSM doplnil, že „*vlastník a zároveň uživatel honitby trvá na celoročním zákazu vstupu*“. V návaznosti na danou odpověď považujeme za vhodné zmínit, že Opatření by mělo vždy odpovídat objektivně daným poměrům a potřebám obory a mělo by zasahovat do práv veřejnosti co nejmírnějším způsobem se zohledněním dosažení zákonem stanoveného účelu. S ohledem na charakter obory nelze zřejmě vyloučit, že by OSSM mohl nařídit i celoroční zákaz vstupu veřejnosti do obory. Je však nepředstavitelné, aby Opatření zakazující vstup do obory v průběhu celého roku bylo účinné na dobu neurčitou. Postupem času totiž může dojít ke změně poměrů, pro které bylo Opatření vydáno.

K charakteristice posledního podnětu respondent uvedl pouze: „*Podnět byl neoficiálního charakteru a není doposud dořešen.*“ Rovněž v otázce k počtu podnětů další OSSM uvedl poznámku, že se jedná o podnět „*evidovaný ve spisové službě*“. Z uvedených vyjádření dovozujeme, že se jedná o podněty v režimu § 42 správního řádu,³⁰ byť informace o neoficiálním charakteru podnětu může působit poněkud rozporně. Pokud však již OSSM nějakým způsobem podnět eviduje, nebo řeší, má povinnost postupovat podle správního řádu.

30 Blíže k druhům písemností adresovaných správním orgánům viz zpráva o šetření veřejného ochránce práv ze dne 21. 8. 2014, sp. zn. 7108/2013/VOP. Dostupná na <http://eso.ochrance.cz/>.

2.4 Další zjištění

Na závěr měli respondenti možnost uvést případná doplnění či komentáře k výzkumnému tématu. Této možnosti využilo 56 OSSM (28 %), přičemž některé z nich reagovaly na konkrétní body v dotazníku (tato sdělení byla zařazena do příslušných kapitol).

Další komentáře a připomínky představují v naprosté většině výčet zdůvodnění, proč by myslivecké obory neměly být přístupny veřejnosti. Důvody lze členit do několika oblastí, přičemž OSSM zpravidla uváděly ve svých odpovědích více důvodů.

Nejčastěji respondenti argumentovali, že zpřístupnění obory návštěvníkům je spojeno se zvýšeným stresem chované zvěře (zejména v oborách s menší výměrou), což mohou ve spojení s přirozenou plachostí zvěře způsobovat i velmi ukáznění návštěvníci. Další riziko v zpřístupněných oborách respondenti spatřují v problematickém zajištění bezpečnosti návštěvníků, ať už se jedná o samotný výkon práva myslivosti, či vysoké riziko napadení zvěří.

„Vlivem působení člověka dochází k neustálému zmenšování životního prostoru jednotlivých druhů zvěře. Volná krajina je pak v současné době celoročně pod stále větším tlakem, a to nejen pěších návštěvníků a cyklistů, ale také ze strany neukázněných motocyklistů a řidičů čtyřkolek i jiných motorových vozidel. Tím dochází takřka k permanentnímu rušení volně žijících druhů zvěře. Obora je územím primárně určeným pro intenzivní chov zvěře, která by zde měla mít co nejlepší podmínky pro svůj život. Případné dlouhodobé rušení zvěře v oboře pohybem osob je z tohoto pohledu nežádoucí. Je třeba také rozlišovat velikost obor. Jiná situace je u obor s velikostí např. 100 ha, kde zvěř nemůže před rušením uniknout do nějaké méně exponované a tím klidnější části obory. Odlišná pak může být situace u obor s výměrou např. 2 000 ha, kde při částečném zpřístupnění může existovat určitá ‚klidová zóna‘ kde zvěř nebude tolik rušena.“

Některými komentáři OSSM poukazovaly na nekázeň návštěvníků, a to ať už hypotetickou (ve formě obav z chování veřejnosti, pokud by byla obora zpřístupněna), nebo i tu, se kterou již mají zkušenosti.

„V době kladení mláďat a v době říje je nevhodný přístup do obor z důvodu rušení zvěře i případného zranění osob v závislosti na druhu chované zvěře. Majitel obory má povinnost zabezpečit zvěř proti úniku a povinnost hradit škody dle § 52 odst. 3 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, v platném znění. Dochází často k úmyslnému poškozování např. vstupu do obor, oplocení apod. a bez kamerového systému se těžko prokazuje, že za poškození majitel obory neodpovídá (zdroj z praxe jiných ORP).“

Stejně tak několik dalších doplnění upozorňovalo na to, že právě uzavřené obory mohou představovat cenná pásma málo dotčené přírody, která jsou uchráněna od masového turismu, a tedy znepřístupnění obor veřejnosti může mít pozitivní vliv v kontextu ochrany přírody a krajiny.

„Nemám pocit, že by docházelo k omezování práv, ať už se jedná o volný pohyb krajinou či výkon práva myslivosti. Obory jsou zřizované dle platných předpisů za účelem intenzivního chovu a lovu zvěře, a jejich založení předchází složitý proces, kde je mimo jiné zohledňován i vliv na průchodnost krajinou. Zároveň díky své charakteristice plní i funkce významné pro ochranu přírody, tvorbu krajinného rázu, zmírňování škod zvěří vně i v jejím okolí, což by ‚násilné‘ zpřístupňování obor pro veřejnost mohlo velmi výrazně narušit.“

Rovněž respondenti akcentovali, že některé obory nejsou vhodné pro zpřístupnění veřejnosti z důvodu specifické charakteristiky obory (malá výměra, součást zámeckého areálu, střílnice či vyhrazeného areálu určeného pro zbrojní průmysl apod.) či její polohy (např. mimo hlavní cesty).

„Výměra tří obor, které jsou ve správě OSSM ORP [název ORP], je tak malá, že veřejnost nemá potřebu do obor vstupovat, vlastníci pozemku do obory přístup od držitele mají.“

Dále několik respondentů uvedlo, že má zkušenosti spíše s uzávěrami pastvin, farmových chovů či jiných území, což v některých případech vnímají jako palčivější problematiku ve věci zamezování přístupu do krajiny.

„Dále by bylo vhodné legislativně omezit nové oplocování krajiny, které by mělo být pod přísnou sankcí. Běžně se totiž oplocují zážitkové parky, rybníky, zatopené písňiky pro chov ryb a budují se dočasná oplocení, které jsou postaveny dočasně navždy atd. Zvěři ve volné přírodě se tak omezuje přístup k vodě. Nevhodné chování v přírodě by mělo být také pod přísnou sankcí (lepší kompetence v zákoně a návaznost zákonů). Vlastnická práva je dobré uplatňovat, ale rozumně.“

V případě farmových chovů jeden respondent naopak uvedl, že stávající úprava zákona ve věci ohrazování území farmových chovů by mohla být vhodná i pro obory s menší výměrou.

„U obor malé výměry (náš případ), by umožnění vstupu nadměrně stresovalo chovanou zvěř. Mělo by platit stejné pravidlo jako u farmových chovů, tedy omezení práva na volný vstup – § 63 odst. 3 ZOPK.“

Pouze ojediněle byli respondenti nakloněni vstupu veřejnosti do mysliveckých obor, případně uvedli zkušenosti, kdy lze nastavit podmínky vstupu do obory tak, aby veřejnosti obora byla otevřena a zároveň byl zachován režim nenarušující chov zvěře a výkon práva myslivosti.

„[...] Závěrem sdělujeme, že jsme toho názoru, že samotný zákon o myslivosti zakaz vstupu do obor nezakazuje. OSSM je pouze tím, kdo zejména v době hnízdění, kladení a odchovu mláďat nebo provádění lovu na žádost uživatele honitby může omezit nebo i zakázat vstup do honitby, tedy i obory.“

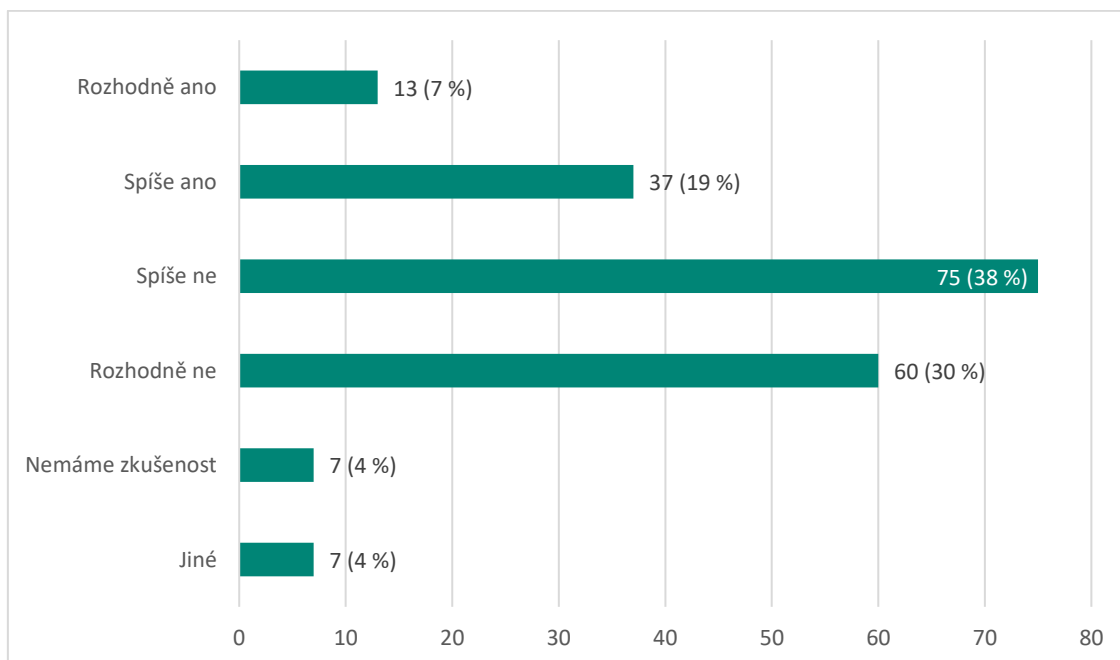
3. Orgány státní správy lesů obecních úřadů obcí s rozšířenou působností

Dotazník pro orgány státní správy lesů na úrovni ORP (dále „OSSL“) zahrnoval pouze tři tematické oblasti: postoje OSSL k ohrazování obor ve vztahu k právu na volný vstup do lesa (kap. 3.1), vydávání negativních závazných stanovisek k záměru ohrazení obory (kap. 3.2) a podněty veřejnosti ohledně omezení či zamezení vstupu do lesa z důvodu ohrazení obor (kap. 3.3). Dále měli respondenti možnost vyjádřit se ke zkoumanému tématu nad rámec kladených otázek (kap. 3.4).

3.1 Postoje orgánů státní správy lesů k ohrazování obor ve vztahu k právu na volný vstup do lesa

Na úvod nás zajímalo, jaké jsou postoje respondentů ke střetu dvou práv (práva myslivosti a v něm zahrnutého práva zřizovat obory a práva na volný vstup do lesa), zda vlivem ohrazování mysliveckých obor dochází k zásahu do práva na volný vstup do lesa (graf 17). Více než dvě třetiny OSSL (68 %) nemá pocit, že vlivem ohrazování mysliveckých obor dochází k zásahu do práva na volný vstup do lesa, přičemž významný nesouhlas vyjádřila téměř třetina respondentů (30 %). Přibližně čtvrtina respondentů (26 %) má dojem, že k podobnému zásahu do práva na volný vstup do lesa dochází, z toho 13 respondentů (7 %) to takto vnímá rozhodně. Několik respondentů (4 %) uvedlo, že nemá s danou agendou zkušenost, aby se mohli vyjádřit.

Graf 17 Postoje orgánů státní správy lesů k otázce, zda vlivem ohrazování mysliveckých obor dochází k zásahu do práva na volný vstup do lesa (N=199)

Znění otázky: „Máte na základě své praxe dojem, že vlivem ohrazování mysliveckých obor dochází k zásahu do práva na volný vstup do lesa?“

Stejně tak jednotky respondentů (4 %) označily možnost „Jiné“, což rovněž jako v případě analogické otázky pro OSSM specifikovaly. Dané odpovědi byly z větší části totožné s těmi,

keré uvádíme ke grafu 5, výjimku tvoří dva komentáře. V jednom z nich respondent poukazuje na to, že „právo na volný vstup do lesa [...] nemůže být aplikováno jako jediné nadřazené právo proti jiným zájmům chráněným jinými zákony“ a že existují situace, kdy je možné vstup do lesa regulovat. V dalším komentáři je respondent názoru, že právo na volný vstup do lesa se nevztahuje na oplocená místa a zmiňuje také to že, oplocení lesa zhoršuje obhospodařování lesa a zvyšuje riziko škod zvěří i na zvěři. Dále respondent upozornil na další rizika oplocení lesa.

„Omezení vstupu návštěvníků přírody oplocením, pokud není dobře promyšleno, může generovat vandalské škody na oplocení a zvyšovat riziko škod zvěří i na zvěři způsobených nevhodným nasměrováním veřejnosti a následným vyrušováním zvěře. Oplocení obor podléhá stavebnímu povolení a ve správním řízení mají účastníci řízení i dotčené správní orgány prostor najít kompromis mezi oprávněnými zájmy vlastníka pozemku a veřejnými zájmy, mezi které patří i možnost občanů vstupovat do krajiny.“

3.2 Vydávání negativních závazných stanovisek k záměru ohrazení obory

Spolu se záměrem na zřízení obory musí držitel obory vyřešit také vybudování oborního ohrazení. Podle současné právní úpravy je k realizaci takového ohrazení, případně i jeho části, třeba povolení stavebního úřadu. Do tohoto procesu se zapojuje OSSL, který ke stavbě vydává závazné stanovisko. To může být i negativní, jestliže s realizací oplocení nesouhlasí s ohledem na zájmy, které podle lesního zákona chrání. Proto nás zajímalo, kolikrát OSSL toto stanovisko vydaly od doby účinnosti současného zákona o myslivosti, tedy od 1. 7. 2002 (graf 18). Pouze dva respondenti (1 %) ve sledovaném období vydali negativní závazné stanovisko k záměru ohrazení myslivecké obory, z čehož pouze v jednom případě bylo důvodem vydání negativního stanoviska nedostatečné zajištění přístupu veřejnosti do obory, což respondent přiblížil následovně: „Přelízky byly odstraněny bez projednání orgány veřejné moci a bez zřejmých a jasně definovaných důvodů.“ Ve druhém případě se jednalo o zvláštní okolnosti spočívající v tom, že pozemky sloužily k obraně státu, a měly proto specifický režim.

Jeden z respondentů poukázal v odpovědi na provázanost vydávání závazných stanovisek s uznáním obory orgánem státní správy myslivosti. Uvedl, že pokud je obora uznána, v podstatě neexistuje možnost vydat negativní závazné stanovisko, protože uznaná obora musí být oplocena.

„Vydání negativního stanoviska je podle našeho názoru prakticky vyloučené, protože uznání obory není věcí správního uvážení, neboť splňuje-li návrh na uznání honitby/obory zákonné povinnosti, orgán SSM ji musí uznat [§ 18 (1) zákona o myslivosti]. S tím je pak spojena povinnost oplocení, kterému tím pádem nelze bránit.“

Graf 18 Vydaná negativní závazná stanoviska orgánů státní správy lesů k záměru ohrazení obory od 1. 7. 2002 (N=199)

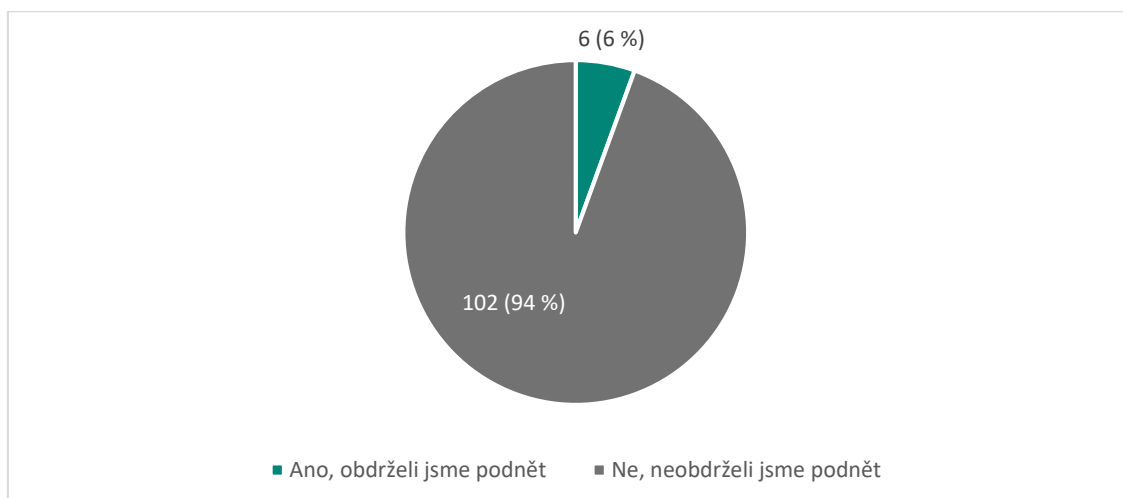

Znění otázky: „Vydali jste po dobu účinnosti současného zákona o myslivosti (od 1. 7. 2002) alespoň jedno negativní závazné stanovisko k záměru ohrazení obory?“

3.3 Podněty veřejnosti ohledně omezení či zamezení vstupu do lesa z důvodu ohrazení obor

Pokud veřejnost vnímá, že její právo na volný vstup do lesa je omezeno či znemožněno vlivem ohrazení myslivecké obory, může na OSSL podat podnět. Zajímalo nás, zda vůbec a případně kolik takových podnětů OSSL za posledních pět let obdržely (graf 19). Pouze šest OSSL (6 %) obdrželo od veřejnosti podnět týkající se přístupnosti lesa, který je součástí ohrazené obory.

Graf 19 Podněty orgánům státní správy lesů od veřejnosti týkající se přístupnosti obor v letech 2016 až 2020 u obcí s rozšířenou působností, kde se nachází alespoň jedna obora (N=108)

Znění otázky: „Obdrželi jste za posledních 5 let podnět od veřejnosti (návštěvníků obory) ohledně omezení či znemožnění přístupu do lesa vlivem ohrazení obory?“

Z uvedených šesti obcí s rozšířenou působností, kde OSSL obdržely podněty, se nacházely dvě ORP ve Středočeském a Ústeckém kraji, po jedné ORP dále v Jihomoravském kraji a v Kraji Vysočina.

Ani samotný počet podnětů v jednotlivých krajích (tab. 3) nebyl vysoký, vždy se jednalo o jeden podnět na ORP, s výjimkou OSSL v Jihomoravském kraji se dvěma podněty. U uvedených podnětů jsme se rovněž ptali na to, u kolika z nich OSSL činil další kroky (například spolupracoval se stavebním úřadem či orgánem státní správy myslivosti nebo vykonal dozor), přičemž další kroky činila pouze polovina OSSL.

Tabulka 3 Počet podnětů orgánům státní správy lesů od veřejnosti týkající se přístupnosti obor v letech 2016 až 2020 (N=6)

Kraj	Počet podnětů v letech 2016 až 2020	Z toho podněty, u nichž OSSL podnikl další kroky
Kraj Vysočina	1	0
Středočeský kraj	1	0
Středočeský kraj	1	0
Ústecký kraj	1	1
Ústecký kraj	1	1
Jihomoravský kraj	2	2
Celkem	7	4

Znění otázek: „Kolik podnětů ohledně omezení či znemožnění přístupu do lesa kvůli ohrazení obory jste obdrželi za posledních 5 let?“ a „U kolika podnětů (v souvislosti s omezením či znemožněním přístupu do lesa vlivem ohrazení obory) Váš úřad v posledních 5 letech činil další kroky (například spolupracoval se stavebním úřadem či orgánem státní správy myslivosti nebo vykonal dozor)?“

3.4 Další zjištění

Na závěr měli respondenti možnost uvést případné připomínky či komentáře k výzkumnému tématu. Této možnosti využilo 48 OSSL (24 %), přičemž některé z nich reagovaly na konkrétní body v dotazníku (tyto komentáře byly zařazeny do příslušných kapitol).

Komentáře OSSL byly velmi podobné komentářům OSSM, což je dílem způsobeno i tím, že v některých ORP mají dané agendy na starost titíž pracovníci. Část komentářů byla identická, případně někteří respondenti přímo odkázali na dotazník pro OSSM.

Někteří respondenti uváděli důvody, které nesvědčí pro vstup veřejnosti do obor. Jednalo se o odhazování odpadků a poškozování mysliveckého zařízení, problematické zajištění bezpečnosti návštěvníků, narušování klidu zvěře či výkonu myslivosti; nerespektování ohraničených zón (vymezených kvůli bezpečnosti) návštěvníky, anebo negativní dopady turistického ruchu na přírodu a krajinu.

„Obora je soukromý majetek vybudovaný za velmi vysoké náklady. Složitost a odbornost péče o zvěř i o zařízení v oboře samé je taktéž velice náročná a nákladná činnost. A když vycházím ze zkušeností, jak se lidé chovají v obecních či jiných lesích (odpadky, bordel, poškozování porostů

i mysliveckých zařízení), tak bych veřejnost do obory ani nepouštěl. Častým problémem jsou masivní krádeže shozů či v podzimním období volný pohyb za vidinou hub, což narušuje odlov. A narušený poplatkový lov, kdy host jede několik stovek kilometrů a platí obrovské peníze (důležité pro zachování chodu obory a nákup krmiva), tím, že se tam promenáduje paní s hříbkem, nedělá oboře dobré jméno.“

„Nemám pocit, že by docházelo k omezování práv, ať už se jedná o volný pohyb krajinou, či výkon práva myslivosti. Obory jsou zřizované dle platných předpisů za účelem intenzivního chovu a lovu zvěře, a jejich založení předchází složitý proces, kde je mimo jiné zohledňován i vliv na průchodnost krajinou. Zároveň díky své charakteristice plní i funkce významné pro ochranu přírody, tvorbu krajinného rázu, zmírňování škod zvěří vně i v jejím okolí, což by ‚násilné‘ zpřístupňování obor pro veřejnost mohlo velmi výrazně narušit.“

Řada respondentů rovněž uvedla, že dle jejich názoru právo na volný přístup do lesa není nadřazeno právu, které naopak opravňuje uživatele obor oplocovat své pozemky, a s tím spojenému zákazu vstupovat do oplocených míst v lese.

„Myslím si, že právo na cílený chov zvěře v oboře klidně ob stojí vedle práva na volný vstup do krajiny, navíc zákon o myslivosti umožňuje chov zvěře v oplocené oboře. Když narazím v krajině na oboru, klidně a bez problému ji obejdu.“

„Byť § 19 odst. 1 lesního zákona dává každému právo vstupovat do lesa v rámci obecného užívání lesů, ustanovení § 20 odst. 1 písm. h) uvádí, že v lesích je zakázáno vstupovat do míst oplocených nebo označených zákazem vstupu. Podle § 20 odst. 4 lesního zákona vlastník lesa může povolit výjimku ze zákazů uvedených v odst. 1 písm. a) až k). Podle § 32 odst. 8 lesního zákona je zakázáno oplocovat les z důvodů vlastnických nebo za účelem obecného užívání lesa (§ 19 odst. 1); to se netýká lesních školek, oplocení zřízeného k ochraně lesních porostů před zvěří a oplocení obor nebo farmových chovů zvěře. Z daného lze dovodit, že pokud obora tvořená lesními pozemky bude oplocena, nelze do ní vstupovat bez souhlasu vlastníka lesa.“

V jedné z odpovědí OSSL vyjádřil názor, že les, který není vyhlášen jako les zvláštního určení, nesmí být oplocen a že v případě lesů zvláštního určení v uznaných oborách nevydává negativní závazné stanovisko.

„Les musí být vyhlášen jako les zvláštního určení, jinak nesmí být oplocený. Vyhláší krajské úřady a současně stanovují podmínky pro hospodaření v lese. Pokud je les vyhlášen za les zvláštního určení, tak ORP nevydává negativní stanoviska k oplocení. Toto hospodaření (oplocení) je dáno schválením obory. Zákaz oplocení lesa se ze zákona o lesích § 32 odst. 8 netýká obor, proto se správní orgán státní správy lesů na území ORP nebude nikdy vyjadřovat negativně k oplocení obory.“

Rovněž jako respondenti OSSM považovaly orgány státní správy lesů za podstatné zhodnotit charakteristiku dané obory, zejména ohledně výměry, a na jejím základě vhodně nastavit režim přístupnosti – s důrazem na to, že u malých obor je pohyb návštěvníků rizikovější.

„U obor malých výměr cca do výměry 200 ha je problematické umožnit vstup nemyslivecké veřejnosti, aniž by byl umožněn bezproblémový výkon práva myslivosti v oboře a zachován klid pro nerušený chov zvěře.“

A stejně tak jako OSSM poukazovaly OSSL na problematiku oplocování farmových chovů, přičemž je zmiňovaly také jako zástupný důvod pro to, aby si vlastník lesa mohl svůj pozemek oplotit.

„Problém spatřuji v tendencích movitých vlastníků zneužívat práva oplotit les či oboru nebo farmový chov zvěře, které se projevují účelovým zakládáním obor atd. z jiných důvodů, než je chov či hospodaření se zvěří, tj. právě jen za účelem omezení pohybu veřejnosti.“

4. Orgány ochrany přírody obecních úřadů obcí s rozšířenou působností

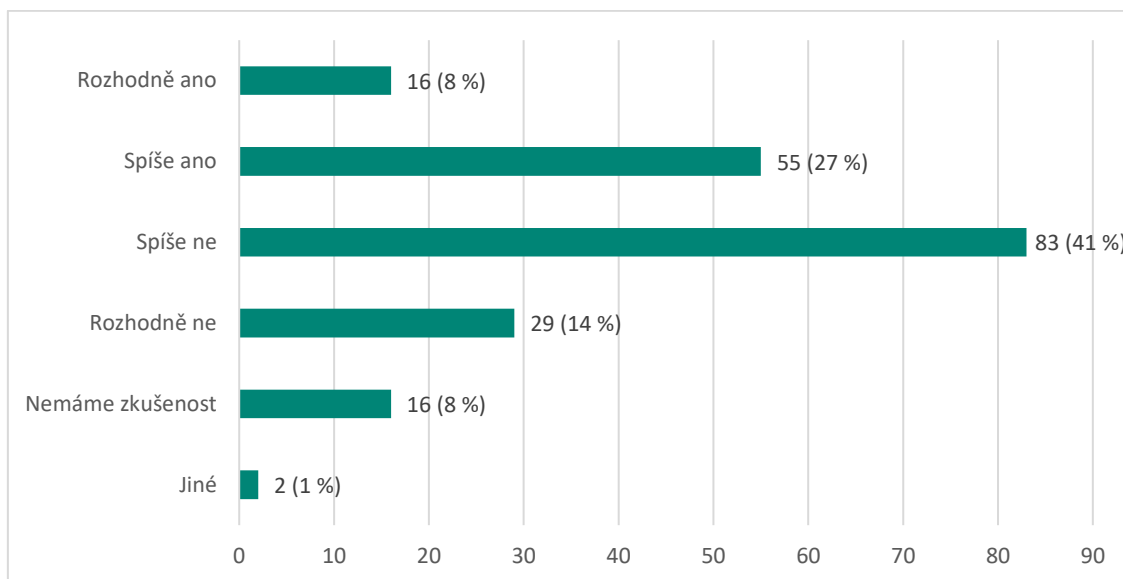
Stejně jako dotazník pro OSSL i dotazník pro orgány ochrany přírody na úrovni ORP (dále „OOP“) zahrnoval pouze tři tematické oblasti: postoje OOP k ohrazování obor ve vztahu k právu na volný průchod krajinou (kap. 4.1), vydávání negativních závazných stanovisek k záměru ohrazení obory (kap. 4.2) a podněty veřejnosti ohledně omezení či zamezení vstupu do krajiny z důvodu ohrazení obor (kap. 4.3). Dále měli respondenti možnost se vyjádřit ke zkoumanému tématu nad rámec kladených otázek (kap. 4.4).

4.1 Postoje orgánů ochrany přírody k ohrazování obor ve vztahu k právu na volný průchod krajinou

První otázka rovněž směřovala k postojům respondentů ke střetu dvou práv (práva myslivosti a v něm zahrnutého práva zřizovat obory a práva na volný průchod krajinou), a sice zda vlivem ohrazování mysliveckých obor dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou (graf 20). Více než polovina OOP (55 %) nemá pocit, že by k podobnému zásahu do práva na volný průchod krajinou docházelo, přičemž významný nesouhlas vyjádřila přibližně jedna šestina respondentů (14 %). Přibližně dvě pětiny respondentů (43 %) naopak mají dojem, že vlivem ohrazování mysliveckých obor dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou, z toho 16 respondentů (8 %) to takto vnímá rozhodně. Několik respondentů (8 %) uvedlo, že nemá s danou agendou zkušenost, aby se mohli vyjádřit. A dva respondenti zvolili možnost „Jiné“.

Graf 20 Postoje orgánů ochrany přírody k otázce, zda vlivem ohrazování mysliveckých obor dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou (N=201)

Znění otázky: „Máte na základě své praxe dojem, že vlivem ohrazování mysliveckých obor dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou?“

4.2 Vydávání negativních závazných stanovisek k záměru ohrazení obory

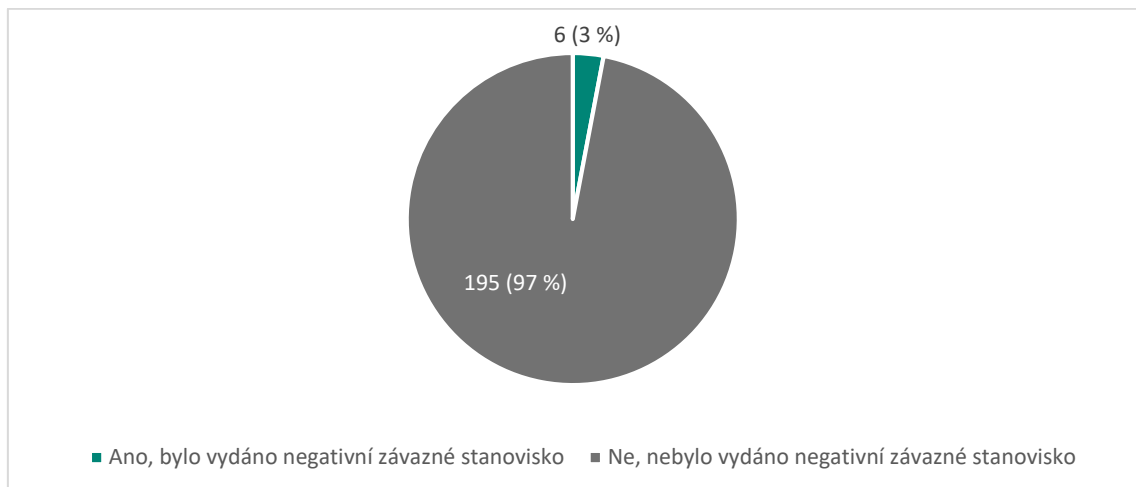
Spolu se záměrem na zřízení obory musí držitel obory vyřešit také vybudování oborního ohrazení. Podle současné právní úpravy je k realizaci takového ohrazení, případně i jeho části, třeba povolení stavebního úřadu. Do tohoto procesu se zapojují OOP, které ke stavbě vydávají závazná stanoviska. To může být i negativní, jestliže s realizací oplocení nesouhlasí s ohledem na zájmy, které podle zákona o ochraně přírody a krajiny chrání. Proto nás zajímalo, kolikrát OOP toto stanovisko vydaly od doby účinnosti současného zákona o myslivosti, tedy od 1. 7. 2002 (graf 21). Pouze šest respondentů (3 %) ve sledovaném období vydalo negativní závazné stanovisko k záměru ohrazení myslivecké obory, z čehož ve dvou případech bylo důvodem vydání negativního stanoviska nedostatečné zajištění přístupu veřejnosti do obory.

„Znepřístupnění a zneprůchodnění krajiny, zamezení volnému průchodu po stávající cestě v oboře, která byla v povědomí veřejnosti a historicky využívaná, zamezení vstupu do území s vysokými krajinářskými a ekologickými hodnotami a s pozůstatky vodních mlýnů v údolí řeky [název řeky]. Krajský úřad [název krajského úřadu] naše závazné stanovisko ve zkráceném přezkumném řízení změnil a vydal souhlas s úplným zákazem vstupu do obory.“

Ve dvou případech, kdy OOP vydaly negativní závazné stanovisko k záměru ohrazení myslivecké obory, byl důvodem negativní vliv na významný krajinný prvek. V dalším případě šlo o negativní vliv stavby oplocení na vnímání přírodních scénérií a v jednom případě byla důvodem udělení negativního stanoviska neprostupnost krajiny pro větší živočichy (obora byla totiž zřízena v prvcích Územního systému ekologické stability).

Graf 21 Vydaná negativní závazná stanoviska orgánů ochrany přírody k záměru ohrazení obory od 1. 7. 2002 (N=201)

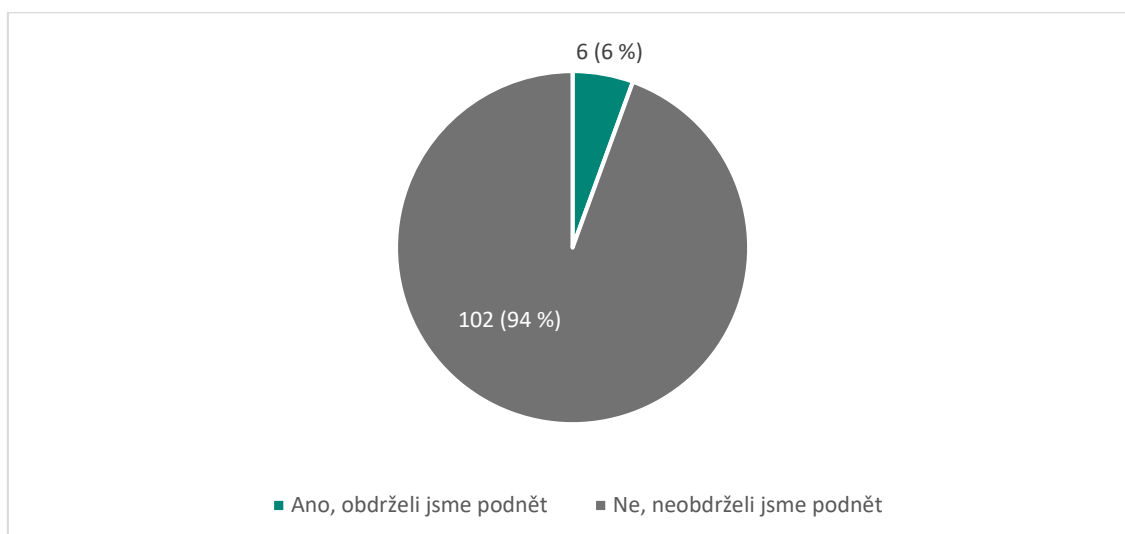

Znění otázky: „Vydali jste po dobu účinnosti současného zákona o myslivosti (od 1. 7. 2002) alespoň jedno negativní závazné stanovisko k záměru ohrazení obory?“

4.3 Podněty veřejnosti ohledně omezení či zamezení přístupu do krajiny z důvodu ohrazení obor

Pokud veřejnost vnímá, že její právo na volný průchod krajinou je omezeno či znemožněno vlivem ohrazení myslivecké obory, může podat podnět právě na OOP. Zajímalo nás, zda vůbec a případně kolik takových podnětů OOP za posledních pět let obdržely (graf 22). Stejně jako v případě OSSL, pouze šest (6 %) orgánů ochrany přírody obdrželo od veřejnosti podnět týkající se volného průchodu krajinou, kterému bránila ohrazená obora. V tomto případě jsme počítali podíl pouze z OOP, na jejichž území se nachází obora.

Graf 22 Podněty orgánům ochrany přírody od veřejnosti týkající se přístupnosti obor za posledních pět let (N=108)

Znění otázky: „Obdrželi jste za posledních 5 let podnět od veřejnosti (návštěvníků obory) ohledně omezení či znemožnění přístupu do krajiny vlivem ohrazení obory?“

Z uvedených šesti obcí s rozšířenou působností, kde OOP obdržely podněty, se nacházely dvě ORP ve Středočeském a Jihočeském kraji a po jedné ORP dále v Pardubickém a Královéhradeckém kraji.

Samotný počet podnětů (tab. 4) byl o něco vyšší než v případě OSSL (celkem sedm), ale naopak nižší než u OSSM (celkem 20), jednalo se o devět podnětů. Většinou šlo o jeden podnět na ORP, výjimku tvoří ORP v Královéhradeckém kraji, kde OOP přijalo dva podněty (nečinili však žádné další kroky a rovněž doplnili, že se jednalo o neoficiální podněty – „*pouze informativní ústní formou*“) a ORP v Jihočeském kraji, kde přijaly tři podněty a u všech podnikly další kroky (například spolupráce se stavebním úřadem či orgánem státní správy myslivosti nebo výkon dozoru).

Tabulka 4 Počet podnětů orgánům ochrany přírody od veřejnosti týkajících se přístupnosti obor v letech 2016 až 2020 (N=6)

Kraj	Počet podnětů v letech 2016 až 2020	Z toho podněty, u nichž OOP podnikl další kroky
Středočeský kraj	1	0
Středočeský kraj	1	1
Pardubický kraj	1	1
Jihočeský kraj	1	1
Královéhradecký kraj	2	0
Jihočeský kraj	3	3
Celkem	9	6

Znění otázek: „Kolik podnětů ohledně omezení či znemožnění přístupu do krajiny kvůli ohrazení obory jste obdrželi za posledních 5 let?“ a „U kolika podnětů (v souvislosti s omezením či znemožněním přístupu do krajiny vlivem ohrazení obory) Váš úřad v posledních 5 letech činil další kroky (například spolupracoval se stavebním úřadem či orgánem státní správy myslivosti nebo vykonal dozor)?“

4.4 Další zjištění

Na závěr měli respondenti možnost uvést případné připomínky či komentáře k výzkumnému tématu. Této možnosti využilo 43 OOP (21 %), přičemž některé z nich reagovaly na konkrétní body v dotazníku (tyto komentáře jsme zařadili do příslušných kapitol).

Oproti komentářům z dotazníků OSSM či OSSL, kde respondenti z většiny argumentovali zejména pro ohrazování obor s odkazem ať už na výkon práva myslivosti, podmínky chovu zvířete, bezpečnost návštěvníků, či obory coby osobního vlastnictví uživatelů, většina komentářů orgánů ochrany přírody byla nakloněna spíše otevřeným oborám. Častokrát respondenti také uváděli, že ohrazování obor koliduje s územními systémy ekologické stability (ÚSES),³¹ případně může křížit trasy velkým zvířatům, která se pohybují v krajině.

31 Ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů: Územní systém ekologické stability krajiny (dále jen „systém ekologické stability“) je vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodních blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Rozlišuje se místní, regionální a nadregionální systém ekologické stability.

„Myslíme si, že jakékoliv zamezení volného průchodu krajinou je omezení, které by nemělo nastávat. Volný přístup do krajiny je jedna z deviz České republiky a většina obyvatelstva je zvyklá jej využívat. Obory, pokud již vznikají, by měly vždy umožnit alespoň volný průchod, případně průjezd kol apod. Velmi často se totiž jedná o velmi pěkné části krajiny. [...]“

„Považujeme za důležité zpřístupnění či podmíněné zpřístupnění obor (mimo říjí velkých kopytníků) a jejich vymezení mimo vymezený ÚSES, veřejné cesty a turisticky značené cesty.“

Někteří respondenti uváděli, že záleží na kontextu dané obory, případně, že je dle jejich zkušeností či názorů vhodné nalézt řešení vstřícné k návštěvníkům a zároveň respektující specifické podmínky mysliveckých obor (ať už ohledem chované zvěře, vlastnictví, či bezpečnosti).

„Podle mého pohledu, jako orgánu ochrany přírody a krajiny, je u obor vše v pořádku, pokud je zachován jejich průchod, pomocí žebříků, průchodů apod. jak pro lidi, tak pro volně žijící živočichy (mimo cílový druh zvěře chovaného v oboře). Časové omezení je také v pořádku, protože také zvířata potřebují pro výchovu svých potomků klid a prostor. Z hlediska střelby je vhodné omezit vstup do obor. Z mého pohledu je již vše podstatné uvedeno v zákoně o myslivosti a zákoně o ochraně přírody a krajiny, jako např., že průchod krajinou je „na vlastní nebezpečí“, viz §63 odst. 5 zákona o ochraně přírody a krajiny. Z hlediska obor může dle mého pohledu danou situaci řešit provozní řád obory, se kterým se každý bude moci seznámit. V provozním řádu budou připomenuty ustanovení o volném pohybu v přírodě a krajině a související ustanovení zákona o myslivosti. Příroda je pro všechny a je zapotřebí sladit různé zájmy. Nicméně rozumím, že morálka české společnosti chátrá a lidé ztrácejí respekt a to také k přírodě. Proto pokud se najde ‚negativ‘, který bude narušovat přírodu (např. zbytečné zachraňování mláďat, volně pobíhající psi apod.) a provozní řád obory, tak budou trpět také ostatní. Věřím, že přístup veřejnosti do obory se pak myslivcům nelíbí. V praktické ochraně přírody a krajiny se shledáváme s podobnou problematikou při pastvě ovcí, koz, koní, praturů apod. jako managementu biologicky hodnotných lokalit. Lidé vždy nerespektují ani záměry ve veřejném zájmu. [...]“

Podobně jako někteří respondenti OSSM zmiňovalo i několik OOP, že znepřístupnění obor může mít pozitivní dopad na přírodu a krajinu, která může v některých případech přítomností veřejnosti (ať už se jedná o pěší turismus, cyklistiku, jízdu na čtyřkolkách aj.) trpět.

„Ohrazování mysliveckých obor určitě omezuje volný průchod krajinou, nicméně na druhou stranu omezuje vliv turistického ruchu na přírodu a vytváří v dnešní krajině spíše klidové zóny, velmi záleží na režimu omezení.“

Jeden z respondentů uvedl, že přístup do krajiny je v mnoha případech lidmi zneužíván vlivem nadměrné návštěvnosti, případně provozem cyklistů a motorových vozidel a není v zájmu ochrany přírody a myslivosti, rovněž ale na jiném místě v dotazníku uvedl, že „[z]řizování některých obor je v rozporu se zájmy ochrany přírody, lesního hospodářství a myslivosti“.

Stejně tak se ale, byť v menší míře, vyjádřilo několik respondentů proti zpřístupňování mysliveckých obor (s podobnými argumenty jako v případě OSSL či OSSM).

„Přístupnost obor by mohla způsobovat mnohé problémy. Nelze zaručit, aby do obor vstupovali řádně poučení lidé, kteří by zvěř nerušili v době kladení mláďat. V oborách s černou zvěří by mohl nastat problém při setkání s vodící bachyní. Nelze zaručit, aby do obor nevstupovali lidé v době říje, kdy se oborní zvěř může chovat jinak než zvěř divoká a v některých případech by setkání s říjným samcem nemuselo být bezpečné. V oborách se často vyskytují staré vzrostlé stromy, např. duby, kde na větší rozloze nelze zaručit, aby se neuvolnila některá ze suchých větví, nad čímž by se ve volně přístupném lese nikdo nepozastavil. Dnešní přístup, kdy se za vším hledá viník, by mohl být pro majitele obory problémem. Nelze zaručit, aby lidé nepřikrmovali zvěř např. pečivem, které by mohlo být pro zvěř i nebezpečné. Tradice obor v naší zemi je velická. Jistě mohou občané obdivovat zvěř v oborách z pozorovatelů vně obory.“

Podobně jako v případě OSSM i OSSL respondenti poukazovali na problematiku ohrazování pastvin nebo jiných druhů pozemků, případně zakládání a provoz farmových chovů – což respondenti uváděli i v kontextu ochrany zvířat.

„[...] Z hlediska ochrany zvířat se nám jeví jako velmi problematické tzv. farmové chovy, pro něž neplatí žádná pravidla týkající se zazvěření ohrad. Je tak možno farmově chovat zvěř za podmínek, které by byly u obor nepřijatelné. [...]“

Orgány ochrany přírody ve svých komentářích zmínily oproti OSSM a OSSL i dvě nová témata: problémy spojené s chovem nepůvodních druhů v oborách (a jejich následný vliv na okolí) a ohrazování pozemků elektrickými ohradníky.

„Přístup do krajiny, dobrá prostupnost krajiny je jedním z největších plusů současného práva a umožňuje dobrý pohyb krajinou. Je třeba zvážit, zda je vůbec společensky nutné (tedy ve veřejném zájmu) chovat velké počty geograficky nepůvodních druhů (jelen sika, daněk atd.) a zřizovat pro ně obory (bohužel řada těchto druhů už dávno z obor unikla do volné přírody – jako odstrašující případ je např. v západních Čechách masivní rozšíření jelena siky a jím způsobované velké škody na přírodě, včetně chráněných území, a to včetně těch v kategoriích národní!!!). Druhy původní (domácí) – pokud by jejich počty odpovídaly možnostem (úživnosti) krajiny a jednotlivých biotopů (a pokud by byla přirozená korekce stavů ze strany většinou chybějících predátorů – šelem) by měly žít volně v krajině bez dalších omezení, tedy mimo ploty. Bohužel člověkem nastartovaná

a z důvodů různých předsudků udržovaná nerovnováha mezi zvěří a biotopy v krajině toto dnes neumožňuje.“

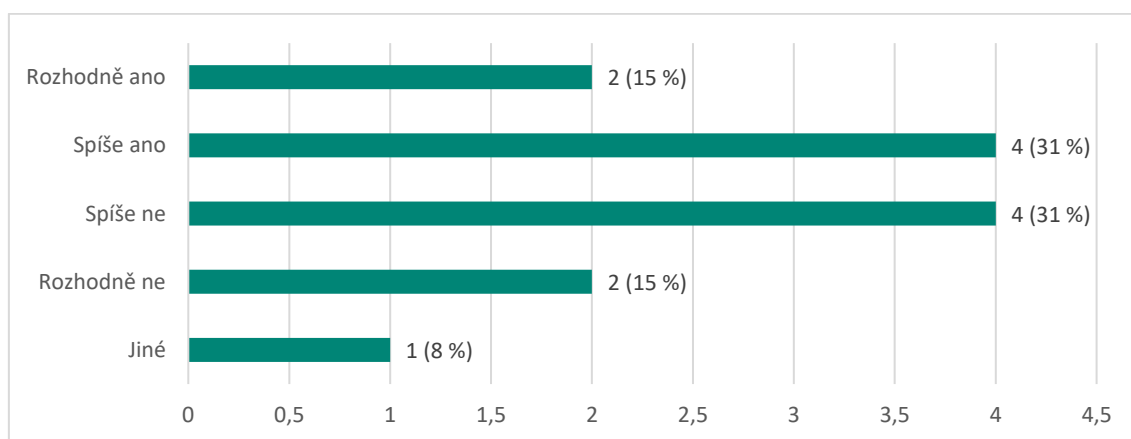
5. Krajské úřady

Dotazník pro krajské úřady byl identický s dotazníkem pro orgány ochrany přírody, rovněž jsme se ptali na postoje krajských úřadů k oplocování obor ve vztahu k právu na volný průchod krajinou (kap. 5.1), dále na to, zda vydaly negativní závazné stanovisko k záměru oplocení obory (kap. 5.2), a na počet podnětů, které krajské úřady obdržely ohledně omezení či znemožnění přístupu do krajiny vlivem ohrazení obory (kap. 5.3). Na závěr dotazníku měli respondenti možnost vyjádřit se k tématu nad rámec kladených otázek (kap. 5.4).

5.1 Postoje krajských úřadů k ohrazování obor ve vztahu k právu na volný průchod krajinou

Na úvod nás zajímalo, jaké jsou postoje respondentů ke střetu dvou práv (práva myslivosti a v něm zahrnutého práva zřizovat obory, a práva na volný průchod krajinou), zda vlivem ohrazování mysliveckých obor dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou (graf 23). Postoje krajských úřadů k zásahu do práva na volný průchod krajinou vlivem ohrazování obor se lišily od postojů OOP. Krajské úřady přibližně v polovině případů (46 %) vnímaly, že ohrazením obor je omezeno právo na volný průchod krajinou. Stejná část respondentů (46 %) se přiklání k názoru, že toto právo narušeno není. Možnost „Jiné“ zvolil krajský úřad, který uvedl, že se s touto problematikou ve své praxi neseťkal, protože myslivecké obory zaujímají pouze relativně malou rozlohu.

Graf 23 Postoje krajských úřadů k otázce, zda vlivem ohrazování mysliveckých obor dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou (N=13)

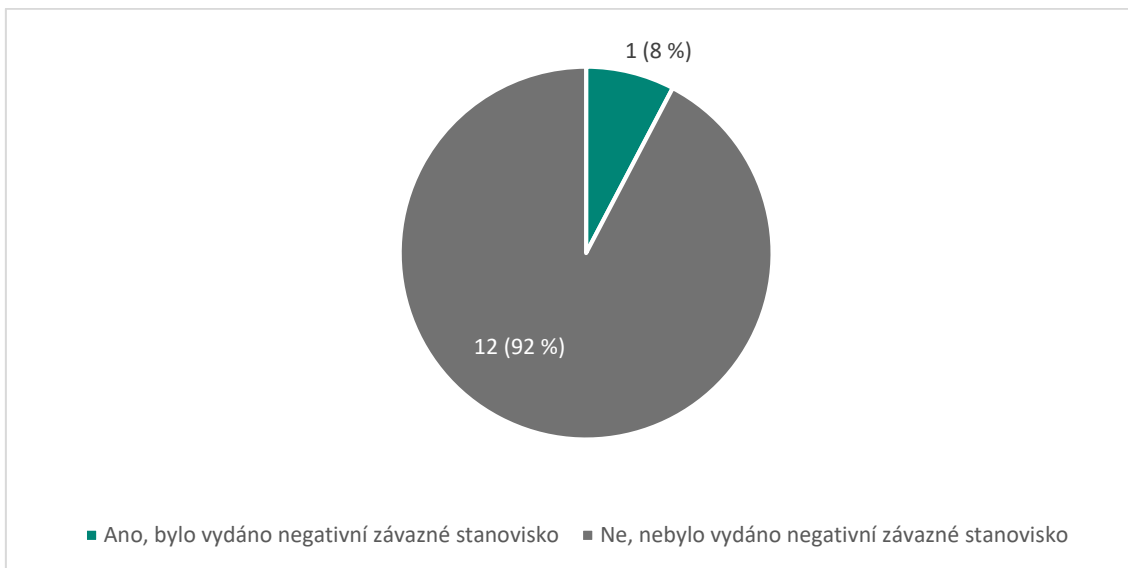
Znění otázky: „Máte na základě své praxe dojem, že vlivem ohrazování mysliveckých obor dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou?“

5.2 Vydávání negativních závazných stanovisek k záměru ohrazení obory

Graf 24 přibližuje, zda jednotlivé krajské úřady vydaly negativní závazné stanovisko k záměru ohrazení obory. Takto učinil od 1. 7. 2002 (kdy vešel v účinnost současný zákon o myslivosti) pouze jeden krajský úřad (8 %), ale důvodem pro vydání nebylo nedostatečné zajištění přístupu veřejnosti do obory, ale „existence biokoridoru“.

Graf 24 Vydaná negativní závazná stanoviska krajských úřadů k záměru ohrazení obory od 1. 7. 2002 (N=13)

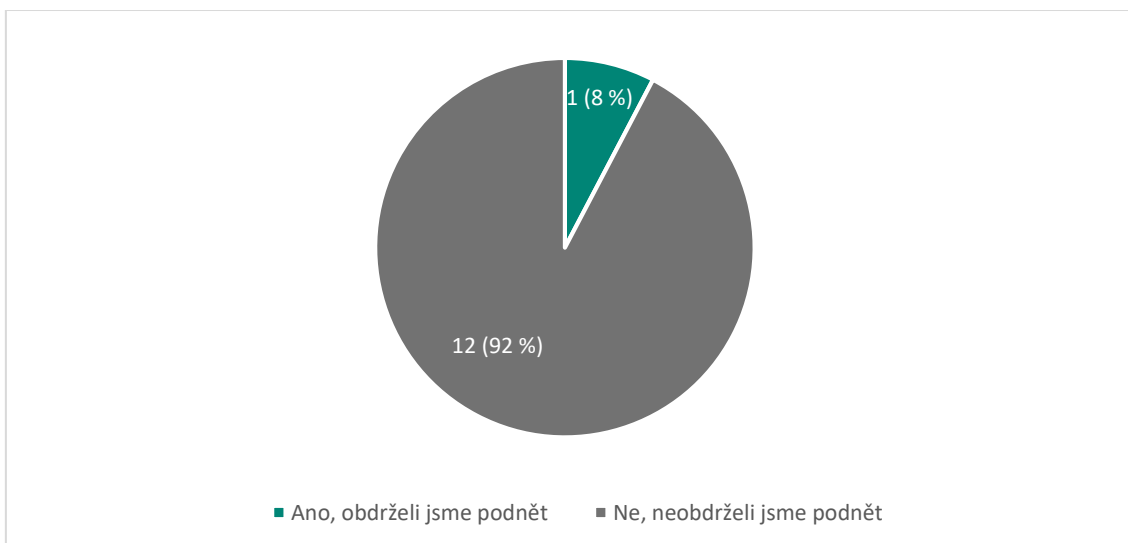

Znění otázky: „Vydali jste po dobu účinnosti současného zákona o myslivosti (od 1. 7. 2002) alespoň jedno negativní závazné stanovisko k záměru ohrazení obory?“

5.3 Podněty veřejnosti ohledně omezení či zamezení přístupu do krajiny z důvodu ohrazení obor

Stejně tak pouze jeden krajský úřad (8 %) obdržel od veřejnosti podnět týkající se omezení či znemožnění přístupu do krajiny vlivem ohrazení obory (graf 25). Jednalo se o krajský úřad, který obdržel jeden podnět (v letech 2016 až 2020) a v daném případě podnikl další kroky (například spolupracoval se stavebním úřadem či orgánem státní správy myslivosti nebo vykonal dozor).

Graf 25 Podněty krajským úřadům od veřejnosti týkající se přístupnosti obor v letech 2016 až 2020 (N=13)

Znění otázky: „Obdrželi jste za posledních 5 let podnět od veřejnosti (návštěvníků obory) ohledně omezení či znemožnění přístupu do krajiny vlivem ohrazení obory?“

5.4 Další zjištění

Na závěr dotazníku měli respondenti možnost uvést další komentáře či připomínky k tématu. Této příležitosti využilo sedm krajských úřadů (54 %).

Jeden z nich uvedl obecný komentář ke stavu právní úpravy vztahující se ke krajině a jejímu užívání veřejností. Závěrem uvedl, že vzhledem k velikosti obor v porovnání s užíváním volné krajiny nepovažuje omezený vstup do obor za zásadní otázku.

„Z hlediska přístupu do krajiny má ČR velmi liberální právní úpravu, která odpovědnost za bezpečnost veřejnosti při užívání krajiny prakticky přesouvá nevyváženě pouze na vlastníky, nájemce pozemků či jiné oprávněné subjekty pozemky užívat, zatímco návštěvníkům stanovuje absolutně minimální povinnosti tyto oprávněné zájmy při užívání krajiny respektovat a dbát své bezpečnosti. Příkladem může být např. povinnost bez náhrady strpět volný pohyb po pozemcích (zejména lesních), sběr hub, lesních plodů a na zemi ležícího klestu, a to bez rozdílu vlastnictví (lesních) pozemků. Ve vztahu k myslivosti např. zcela absentuje možnost dočasně omezit vstup do prostoru, kde právě probíhá (řádně organizovaný) společný lov. [...] Vzhledem k rozsahu práva volného užívání krajiny a s přihlédnutím k nevýznamné velikosti obor v porovnání s volnou krajinou, nepovažuji omezený vstup do obor za zásadní pro právo veřejnosti užívat krajinu pro volnočasové aktivity, které mohou probíhat bez omezení 24 h denně.“

Naopak jiný krajský úřad uvedl, že se setkává s kritikou ohrazování mysliveckých obor od veřejnosti a i sám vnímá situaci tak, že zamezování přístupu do obor je nadužíváno. Vyjádřil obavy spojené s dalším nárůstem počtu obor, a tím i komplikovanosti přístupu veřejnosti do krajiny.

„Dle našich zkušeností veřejnosti zřizování obor vadí, zřizovatelé obor si často počínají jako ‚novodobá šlechta‘ a své zájmy by nejraději prosadili proti všem (tj. i veřejnoprávním regulacím a úřadům), a to, doslova, za jakoukoliv cenu. Máme odůvodněné obavy, že v budoucnu (zejména v důsledku privatizace státních lesů) obory ‚zaplevelí‘ krajinu a přístup veřejnosti do ní bude čím dál komplikovanější. Již dnes jsou zákazy vstupu do obor nadužívány (není např. nutné, aby byly celoroční, celodenní). Orgány ochrany přírody se při kontrole managementových prací musejí složitě domlouvat a svůj postup koordinovat se zřizovateli obor (například při kontrole evropsky významných lokalit, kde práce ve prospěch přírody a krajiny probíhají).“

Ostatní krajské úřady přiblížily situaci na jejich území a zkušenosti s přístupností konkrétních obor. V jednom kraji jsou obory uzavřeny i pracovníkům krajského úřadu a ti nemají zpravidla možnost pohybovat se v nich bez přítomnosti odborníka; rovněž jedna obora na území daného kraje byla rozšířena bez souhlasu krajského úřadu.

„Přístup do obor v rámci našich ZCHÚ (zvláště chráněných území – pozn. autora) a EVL (Evropsky významných lokalit – pozn. autora) je omezený nejen pro veřejnost, ale i pro naše pracovníky, neboť všechny jsou vesměs uzavřené. Na vstupu jsme se většinou domluvili, ale zpravidla nemáme možnost se v oboře pohybovat bez přítomnosti oborníka. V letošním roce došlo navíc k rozšíření jedné z obor bez našeho souhlasu. Příklad řeší ČÍŽP (Česká inspekce životního prostředí – pozn. autora).“

Jiný krajský úřad udělil souhlas s úplným zákazem vstupu do obory, doplnil i důvody daného rozhodnutí.

„Dne 27. 1. 2020 vydal krajský úřad ve zkráceném přezkumném řízení podle § 97 odst. 3, § 98, § 99 a § 149 odst. 6 správního řádu, rozhodnutí (pod č. j. [číslo jednací]), kterým změnil závaznou část závazného stanoviska Městského úřadu [název města] a udělil souhlas s úplným zákazem vstupu do honitby [název obory].“

„Odůvodnění: (zkráceně) – Důvodem byla nezákonnost ZS, kdy nebylo rozhodnuto o žádosti (o úplném zákazu), neboť MěÚ [název města] vydal jednak nesouhlas s úplným zákazem a zároveň vydal souhlas s omezením vstupu na dobu kladení a odchovu mláďat, v době říje a v době, kdy dochází k zúžení potravní nabídky pro zvěř, zvěř je zesláblá a je nutné ji přikrmit (tento výčet nebyl ale termínově stanoven). Dle názoru krajského úřadu, nepřísluší orgánu ochrany přírody posuzovat záměr zamýšlený podle zákona o myslivosti. Takové vyhodnocení provede orgán státní správy myslivosti sám.“

„Krajský úřad posuzoval záměr žadatele z hlediska zájmů ochrany přírody. Ten byl zde reprezentován ustanovením § 63 zákona o ochraně přírody a krajiny, tedy přístupem do krajiny. V rámci odůvodnění shledal, že zájem deklarovaný žadatelem je převažující. S ohledem na neefektivnost postupu (zrušení a vracení) krajský úřad přistoupil ke změně ZS (závazného stanoviska – pozn. autora).“

Další krajský úřad zase popisoval okolnosti situace, kdy nepovolil realizaci obory na svém území (výskyt zvláště chráněného druhu rostliny na pozemcích, které měly být začleněny do obory). Další z krajských úřadů uvedl, že u obor nespátřuje ohledně oplocování problém, protože *„přístupnost obory bývá nějak zajištěna“*.

6. Regionální pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny

Dotazník pro regionální pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny (dále jen „RP AOPK“) byl totožný s dotazníkem pro orgány ochrany přírody a krajské úřady. Rovněž jsme se ptali na postoje RP AOPK k oplocování obor ve vztahu k právu na volný průchod krajinou (kap. 6.1), dále na to, zda vydala negativní závazné stanovisko k záměru oplocení obory (kap. 6.2), a na počet podnětů, které RP AOPK obdržela ohledně omezení či znemožnění

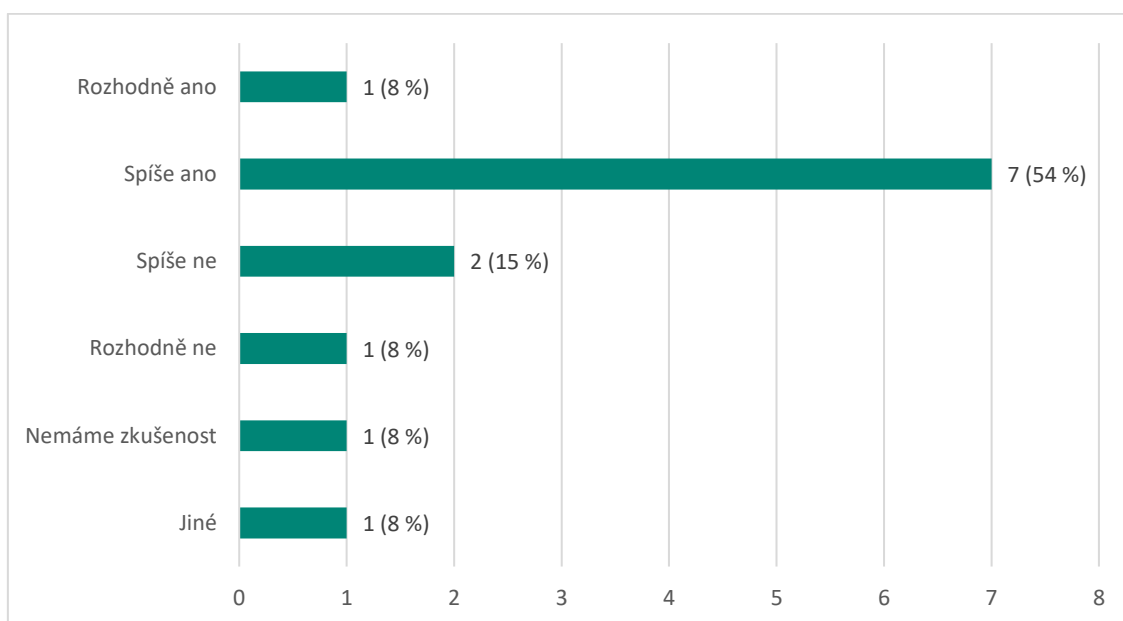

přístupu do krajiny vlivem ohrazení obory (kap. 6.3). Na závěr dotazníku měli respondenti možnost vyjádřit se k tématu nad rámec kladených otázek (kap. 6.4).

6.1 Postoje regionálních pracovišť Agentury ochrany přírody a krajiny k ohrazování obor ve vztahu k právu na volný průchod krajinou

Na úvod nás zajímalo, jaké jsou postoje respondentů ke střetu dvou práv (práva myslivosti a v něm zahrnutého práva zřizovat obory a práva na volný průchod krajinou), zda vlivem ohrazování mysliveckých obor dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou (graf 26). Postoje RP AOPK se stejně jako u krajských úřadů významně lišily od postojů OOP. RP AOPK téměř ve dvou třetinách případů (62 %) vnímala, že ohrazením obor je omezeno právo na volný průchod krajinou. Významně menší část respondentů, přibližně čtvrtina (23 %), se přiklání k názoru, že toto právo narušeno není. Možnost „Jiné“ zvolilo jedno RP AOPK, které uvedlo, že na jejich území k zásahu do práva na volný průchod krajinou nedochází, ale „z pohledu celého území ČR však ano“.

Graf 26 Postoje regionálních pracovišť Agentury ochrany přírody a krajiny k otázce, zda vlivem ohrazování mysliveckých obor dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou (N=13)

Znění otázky: „Máte na základě své praxe dojem, že vlivem ohrazování mysliveckých obor dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou?“

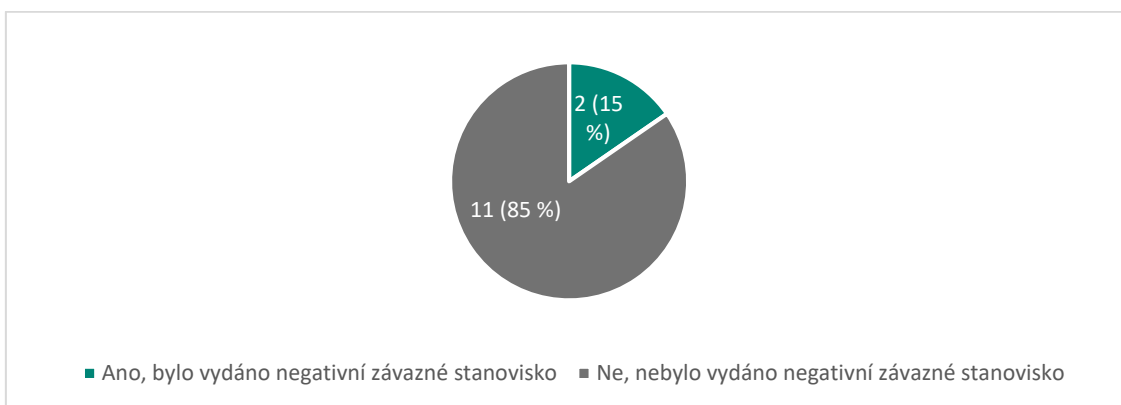
6.2 Vydávání negativních závazných stanovisek k záměru ohrazení obory

Negativní závazné stanovisko k záměru oplocení obory vydala od roku 2002 pouze dvě RP AOPK (15 %), jak je zřejmé z grafu 27. Důvody byly však jiné než nedostatečné zajištění přístupu veřejnosti do obory. V případě prvního RP AOPK se jednalo „o plán chovu nepůvodního druhu zvěře“ a ve druhém případě byla pro vydání negativního stanoviska důvodem ochrana přírodních biotopů, rostlinných společenstev a lesních porostů před zvěří; omezení pohybu veřejnosti rovněž brali v úvahu, ale nešlo o stěžejní okolnost posuzované věci.

„Předpokládané škody zvěří na přírodních biotopech a zejména rostlinných společenstvech, zásadní negativní vliv na přirozenou obnovu lesních porostů a s tím související redukci zvěří preferovaných dřevin při okusu, loupání a vytloukání, vznik erozních míst při soustředěném pohybu zvěře (zkušenost z blízké honitby, kde se pohybovalo více jak 400! muflonů), omezení pohybu veřejnosti bylo bráno v úvahu, ale nebyl to rozhodující faktor.“

Graf 27 Vydaná negativní závazná stanoviska regionálních pracovišť Agentury ochrany přírody a krajiny k záměru ohrazení obory od 1. 7. 2002 (N=13)

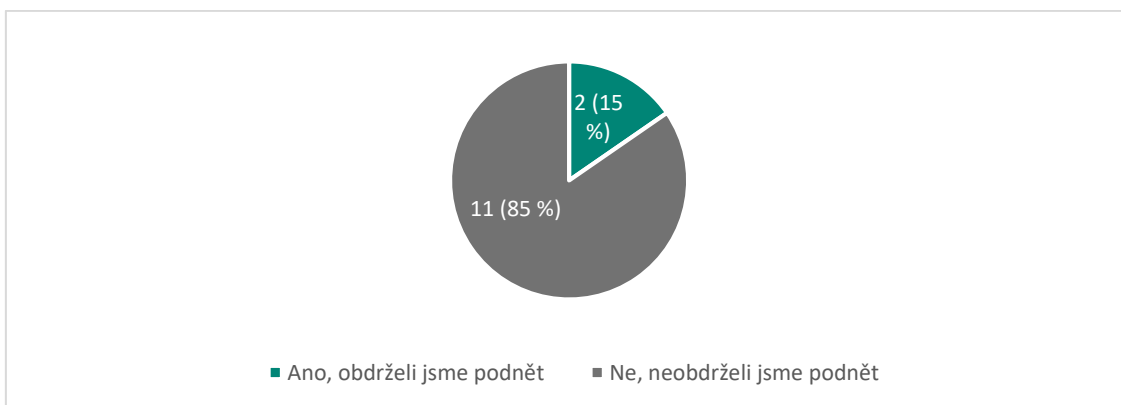

Znění otázky: „Vydali jste po dobu účinnosti současného zákona o myslivosti (od 1. 7. 2002) alespoň jedno negativní závazné stanovisko k záměru ohrazení obory?“

6.3 Podněty veřejnosti ohledně omezení či zamezení přístupu do krajiny z důvodu ohrazení obor

Stejně tak pouze dvě RP AOPK (15 %) obdržela od veřejnosti podnět týkající se omezení či znemožnění přístupu do krajiny vlivem ohrazení obory (graf 28). První z nich obdrželo čtyři podněty a podniklo další kroky při jejich vyřizování (například spolupracovali se stavebním úřadem či orgánem státní správy myslivosti nebo vykonali dozor). V druhém případě obdrželo RP AOPK jeden podnět, další kroky ohledně jeho vyřízení nepodniklo.

Graf 28 Podněty regionálním pracovištím Agentury ochrany přírody a krajiny od veřejnosti týkající se přístupnosti obor v letech 2016 až 2020 (N=13)

Znění otázky: „Obdrželi jste za posledních 5 let podnět od veřejnosti (návštěvníků obory) ohledně omezení či znemožnění přístupu do krajiny vlivem ohrazení obory?“

6.4 Další zjištění

Na závěr dotazníku měli respondenti možnost uvést další komentáře či připomínky k tématu. Této příležitosti využilo osm RP AOPK (62 %).

Část respondentů uvedla, že přímo na území jimi spravovaných CHKO se nepotýkají s problémy týkajícími se přístupnosti mysliveckých obor, případně se rozsáhlejší obory na daných územích nenacházejí.

Jeden respondent uvedl, že u jedné z obor veřejnost zákaz vstupu porušuje, ale držitel obory přistupuje k veřejnosti shovívavě.

„Praktické zkušenosti máme s [název obory], kde veřejnost zákaz vstupu často porušuje (překryv s [název národní přírodní rezervace]), ale ze strany držitele je přístup poměrně benevolentní i s ohledem na umístění hotelu v oboře [...].“

Některá RP AOPK spatřují také benefity v ohrazování mysliveckých prostor na území, která mají ve správě, zejména v ochraně přírody a krajiny (četné populace některých druhů ptáků či hmyzu).

„Oborní chovy mají kromě všech svých negativních stránek (absence přirozeného zmlazení lesa, nepřítomnost bylinného patra, ruderalizace, poškozování vegetace, znemožnění volného přístupu do krajiny atd.) také svoje klady. Např. v oborách [názvy obor], které jsou v územní působnosti našeho RP, je dlouhodobě zaznamenávána nejvyšší početnost populací některých druhů ptáků (dudek, včelojed, káně) v rámci ČR. To je do značené míry dáno právě tím, že tato část krajiny není volně přístupná. Pohled na oborní chovy by tedy neměl být jednostranný.“

Další dva respondenti usuzují, že je třeba hodnotit individuální kontext daných obor, kdy zejména v případě menších obor může být znepřístupnění legitimní. Zároveň však jeden z respondentů uvedl, že u ostatních obor měl být umožněn vstup s možným sezónním omezením a umožnění vstupu akcentoval zejména na státních pozemcích.

„Problém nadřazení zájmu úzké skupiny osob provozujících/využívajících intenzivní chov zvířete nad zájmy veřejnosti. Přesto, že omezení pohybu návštěvníků může znít jako důvod pro opatření i v zájmu ochrany přírody, v praxi to může, ale taky nemusí být opodstatněně, posuzovat je potřeba individuálně.“

7. Ministerstvo zemědělství České republiky

S žádostí o poskytnutí informací jsme oslovili také Ministerstvo zemědělství, které má ve své působnosti tři obory v Libereckém kraji. Okruhy otázek byly podobné jako v dotazníku, který odcházel na OSSM.

Ministerstvo zemědělství spíše nemá dojem, že by vlivem ohrazování mysliveckých obor docházelo k zásahu od práva na volný průchod krajinou či lesem. Z uvedených tří obor jsou dvě obory přístupné veřejnosti, Ministerstvo zemědělství však nemá informace o tom, do jaké míry (na jakém území či v jakou dobu). Jedna obora není přístupná, protože zde platí celoroční zákaz vstupu na základě opatření obecné povahy. Zároveň jde o jediné Opatření, které příslušný správní orgán v oborách za posledních deset let vydal. Opatření vydalo Ministerstvo zemědělství v roce 2017 s účinností na dobu neurčitou. Zajímalo nás také, zda Ministerstvo zemědělství obdrželo za posledních pět let podnět od veřejnosti, který by se týkal zamezení nebo ztížení vstupu do obor, žádný takový podnět Ministerstvo zemědělství neobdrželo. Ministerstvo zemědělství dále doplňuje, že omezení přístupu veřejnosti je zavedeno z řady důvodů, jednak se obory nachází na pozemcích určených pro obranu státu, dále jsou historicky zatížené „vojenským působením s reálnou možností nebezpečí výskytu neaktivované munice a střeliva“. Mezi dalšími důvody omezení vstupu veřejnosti do obor Ministerstvo zemědělství uvádí důvody, které uváděly i OSSM, jako je bezpečnost zvěře i návštěvníků.

8. Vojenský lesní úřad

V kapitole 7 jsme se věnovali oborám v působnosti Ministerstva zemědělství, orgánem státní správy lesa pro tyto tři obory je Vojenský lesní úřad, který jsme oslovili se stejným dotazníkem, jaký odcházel na ostatní OSSM. Z dotazníku vyplývá, že Vojenský lesní úřad rozhodně nemá dojem, že vlivem ohrazování mysliveckých obor dochází k zásahu do práva na volný vstup do lesa. Vojenský lesní úřad po dobu účinnosti současného zákona o myslivosti (od 1. 7. 2002 do 31. 12. 2020) nevydal žádné negativní stanovisko k záměru ohrazení obor. Stejně tak Vojenský lesní úřad za posledních pět let neobdržel žádný podnět od veřejnosti, který by se týkal omezení či znemožnění přístupu do lesa vlivem ohrazení obor. Vojenský lesní úřad také doplnil, že v určitých případech vydává opatření omezující volný pohyb osob v oboře.

„Vojenský lesní úřad v minulých letech vydal z důvodu zamezení škod na porostech v oborách zákaz vstupu jen v době strádání, tj. v prvních měsících roku, kdy dochází k nelegálnímu sběru parohů. Nadměrným pohybem osob je chovaná zvěř vystavena stresu a dochází k poškození porostů okusem z důvodu nemožnosti klidného přijímání potravy na krmelištích.“

9. Správa Národního parku Šumava

Dotazník jsme poslali rovněž Správě Národního parku Šumava (dále jen „SNP Šumava“), přičemž se jednalo o tentýž dotazník jako ten, co směřoval OOP, krajským úřadům či AOPK.

SNP Šumava totiž vykonává státní správu na území CHKO Šumava³², kde se rovněž nachází obora. Dle SNP Šumava rozhodně dochází k zásahu do práva na volný průchod krajinou vlivem ohrazování mysliveckých obor. Od roku 2002 SNP Šumava vydala negativní závazné stanovisko k záměru oplocení obory, důvodem však nebylo omezení či zamezení přístupnosti, ale „poškození lesních porostů ve II. zóně CHKO Šumava“. Naopak podnět od veřejnosti, který by se týkal omezení či znemožnění přístupu do krajiny vlivem ohrazení obory, SNP Šumava neobdržela. Nad rámec kladených otázek respondentka uvedla ve shodě s dalšími respondenty (OSSM, OSSL, OOP či krajskými úřady), že „jedním z velkých problémů současnosti je obecně oplocování nelesních pozemků (hlavně zemědělci, ale i ostatní soukromí vlastníci)“.

10. Uživatelé obor

Poslední fázi sběru dat představovalo dotazníkové šetření mezi uživateli obor. Ptali jsme se na to, v jaké době byla obora založena (kap. 10.1). Navazovaly otázky vztahující se k přístupnosti obor veřejnosti (kap. 10.2), důvodům omezení přístupnosti obor (kap. 10.3) a monitorování obor kamerami (kap. 10.4). Na závěr dotazníku měli respondenti možnost vyjádřit se k tématu nad rámec kladených otázek (kap. 10.5).

Přes veřejně dostupné údaje jsme se snažili dohledat kontakt na uživatele obor. Pokud údaje dohledatelné nebyly, požádali jsme o doručení dotazníku orgány státní správy myslivosti. Návratnost byla bohužel velmi nízká a odpovědi představují pouze 14 % z celkového počtu obor. **Zdůrazňujeme tedy, že předkládané výsledky dotazníkového šetření mohou posloužit pouze ilustračně – vztahují se k určitému segmentu výzkumného souboru a mají povahu sondy bez možnosti zobecnění výsledků na všechny uživatele obor. Z tohoto důvodu prezentujeme data v absolutních číslech namísto podílů.**

10.1 Doba vzniku obory

Na úvod nás zajímalo, v jaké době dané obory vznikly (graf 29), s tím, že jsme uživatele požádali, aby v odpovědi odhlédli od případné změny názvu obory v průběhu času. Doba vzniku obor nás zajímala proto, abychom zhodnotili, zda může mít vznik obory v určitém časovém rámci vliv na její současný režim (blíže v grafu 31).

Nejvíce respondentů, celkem osm, spravuje oboru, která byla založena před první pozemkovou reformou, tedy před rokem 1919. Následovaly obory založené v období od 1. 3. 1962 až 31. 5. 1992, tedy obory, na něž se vztahoval zákon č. 23/1962 Sb.;³³ těchto obor bylo sedm. Stejně tak sedm obor bylo založeno po 1. 7. 2002 (za účinnosti současného zákona č. 449/2001 Sb.³⁴). Pouze pět obor bylo založeno v období 1. 6. 1992 až 30. 6. 2002 (účinnost zákona č. 270/1992 Sb.,³⁵ který novelizoval zákon č. 23/1962 Sb.). V období po první pozemkové reformě do 28. 2. 1962 nebyla založena žádná z obor, jejichž uživatelé vyplnili dotazník.

32 Ustanovení § 78 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

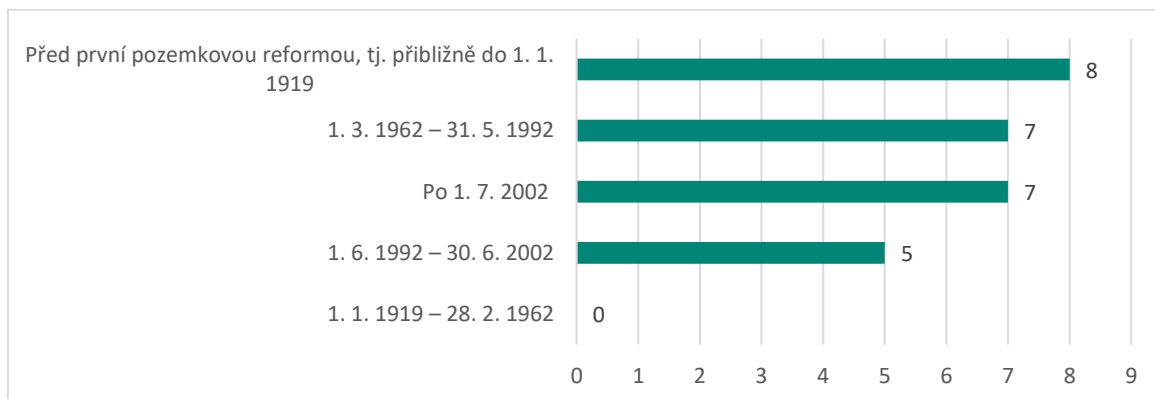
33 Zákon č. 23/1962 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

34 Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

35 Zákon č. 270/1992 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 23/1962 Sb., o myslivosti, ve znění zákona České národní rady č. 146/1971 Sb., zákona České národní rady č. 96/1977 Sb. a zákona České národní rady č. 143/1991 Sb.

Graf 29 Doba vzniku mysliveckých obor (N=27)

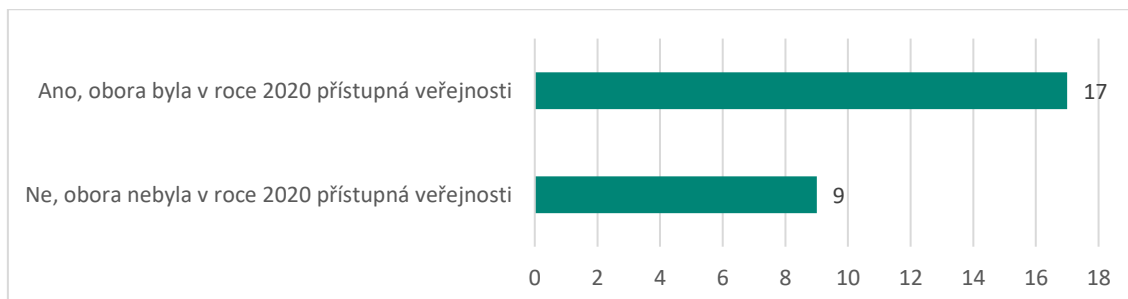

Znění otázky: „V jaké době vznikla Vaše obora? Při odpovědi na tuto otázku prosím odhlédněte od případné změny názvu obory v průběhu času.“

10.2 Přístupnost obor veřejnosti

Následovala stěžejní otázka dotazníku, a sice zda byly obory přístupné veřejnosti v roce 2020 v době, kdy neplatilo omezení nebo zákaz vstupu podle opatření obecné povahy nebo omezení související s vymezeným zvláště chráněným územím (graf 30). Dle vyjádření uživatelů obor bylo přístupných 17 obor, které užívají, a naopak devět obor nebylo zpřístupněných veřejnosti.

Graf 30 Přístupnost obor veřejnosti v roce 2020 (N=26³⁶)

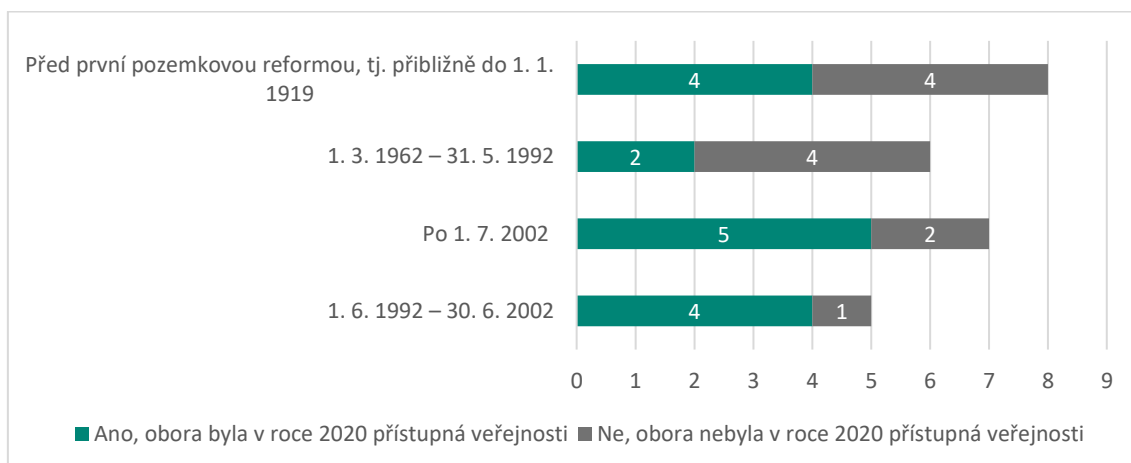
Znění otázky: „Byla Vaše obora přístupná veřejnosti v roce 2020 v době, kdy neplatilo omezení nebo zákaz vstupu podle § 9 odst. 3 zákona o myslivosti, nebo omezení související s vymezeným zvláště chráněným územím?“

Z grafu 31 je zřejmé, že vznik obory v určitém časovém období nemusí mít vliv na její současný režim ve vztahu k přístupnosti. Uživatelé zajišťují přístup veřejnosti do obory neohledně na dobu jejího vzniku. Ať už je obora uživatele zřízena před rokem 1919, anebo až za účinnosti současného zákona o myslivosti od roku 2002, tak daní uživatelé oboru veřejnosti zpřístupnili. Obory založené před rokem 1919 byly zpřístupněny ve čtyřech případech z osmi, obory založené v letech 1962 až 1992 byly zpřístupněny ve dvou případech z šesti, obory založené v letech 1992 až 2002 byly zpřístupněny ve čtyřech případech z pěti a obory založené v současném režimu (po 1. 7. 2002) byly otevřeny veřejnosti v pěti případech ze sedmi.

³⁶ Jeden respondent na otázku neodpověděl.

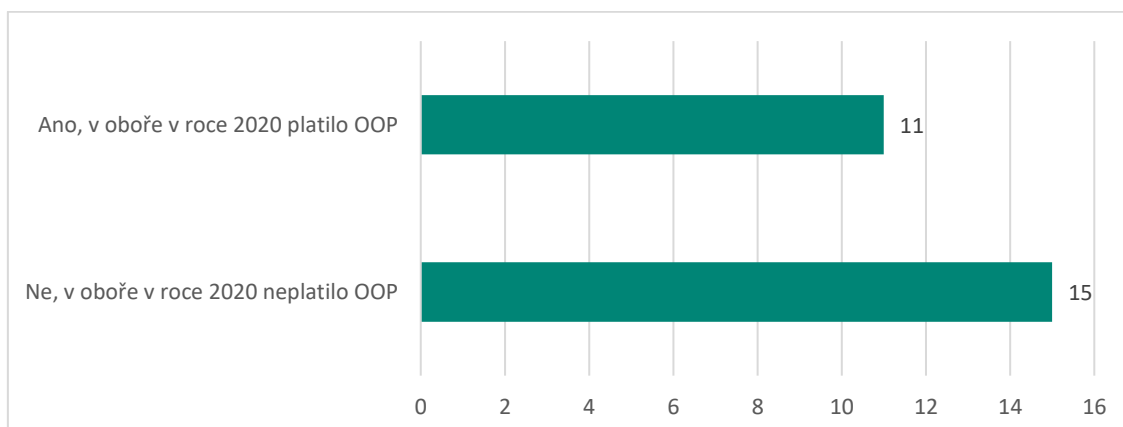
Graf 31 Přístupnost obor veřejnosti v roce 2020 dle doby vzniku obor (N=26³⁷)

Dále nás zajímalo, zda přes obory vedou trasy zanesené v turistických mapách a veřejnost by tedy mohla mít zájem do obor vstupovat nebo oborami procházet. Pouze čtyři respondenti nám potvrdili, že přes jejich obory takové trasy vedou. Ve dvou případech se jednalo o cyklotrasy, v jednom případě o neznačenou trasu vedoucí ke zřícenině hradu a jednou oborou dokonce procházela zároveň cyklotrasa, naučná stezka i pěší turistická trasa. Jeden respondent nad rámec otázky uvedl, že přes oboru vede veřejná komunikace III. třídy a další respondent rovněž nad rámec otázky uvedl, že oborou prochází „*polní a lesní cesty určené pro hospodářskou činnost vlastníků orné půdy či lesa*“.

S ohledem na regulaci přístupu veřejnosti do obory jsme se dále ptali, jestli v oborách platil alespoň po část roku režim omezení nebo zákaz vstupu související s vymezeným zvláště chráněným územím, což nám žádný z respondentů nepotvrdil. Naopak ale režim omezení či zákaz vstupu podle § 9 odst. 3 zákona o myslivosti neboli opatření obecné povahy (graf 32) zavedly orgány státní správy myslivosti dle respondentů v 11 oborách.

Graf 32 Vydání opatření obecné povahy v mysliveckých oborách v roce 2020 (N=26³⁸)

Znění otázky: „Platil ve Vaší oboře alespoň po nějakou část roku 2020 režim omezení nebo zákaz vstupu podle § 9 odst. 3 zákona o myslivosti?“

37 Jeden respondent neodpověděl.

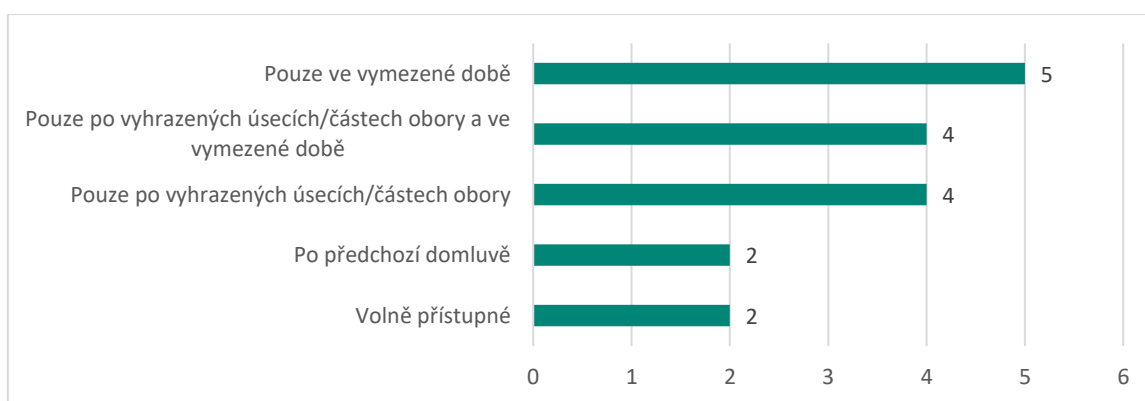
38 Jeden respondent na otázku neodpověděl.

Respondentů, kteří uvedli, že jejich obora byla v roce 2020 přístupná veřejnosti, jsme se ptali na bližší okolnosti, zejména na to, zda v oboře platí nějaká časová či prostorová omezení, případně jaké jsou důvody těchto omezení (graf 33).

Omezení se v devíti případech týkaly doby, ve které mohou návštěvníci vstupovat do obor, a v osmi případech se jednalo o prostorová omezení – návštěvníci mohli vstupovat do obor pouze do vyhrazených úseků/částí obor. Ve čtyřech oborách byla zavedena prostorová i časová omezení přístupnosti pro veřejnost. Dva respondenti dále uvedli, že jejich obory jsou přístupné volně (tedy po celé výměře, v jakoukoliv denní i noční dobu). Další dva uživatelé obor umožňují přístup do obory pouze po předchozí domluvě, z toho v jednom případě pouze s průvodcem zajištěným uživatelem.

Graf 33 Omezení přístupnosti obor veřejnosti v roce 2020 dle uživatelů obor (N=16)

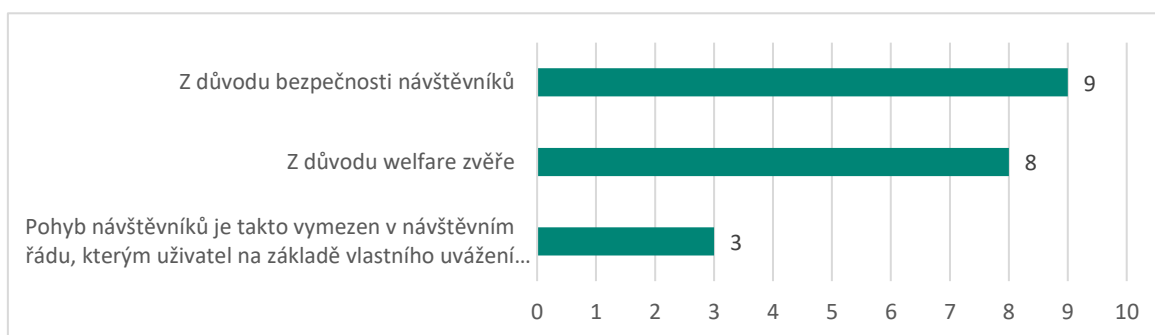

Znění otázky: „Jak se mohou osoby v oboře pohybovat?“

10.3 Důvody omezení přístupnosti obor

Uživatelé obor, kteří regulují dobu, kdy mohou návštěvníci vstupovat do obor, rovněž specifikovali, jaké jsou jejich důvody pro daná omezení (graf 34). Ve všech devíti případech uvedli uživatelé jako důvod bezpečnost návštěvníků (např. menší riziko zranění návštěvníků v případě odstřelu zvěře), následoval argument welfare zvěře (menší riziko vyrušování zvěře apod.) a pouze tři uživatelé uvedli, že pohyb návštěvníků je takto vymezen v návštěvním řádu, kterým uživatel na základě vlastního uvážení stanovil dobu pohybu osob v oboře.

Graf 34 Důvody časového omezení přístupnosti obor veřejnosti v roce 2020 dle uživatelů obor (N=9)

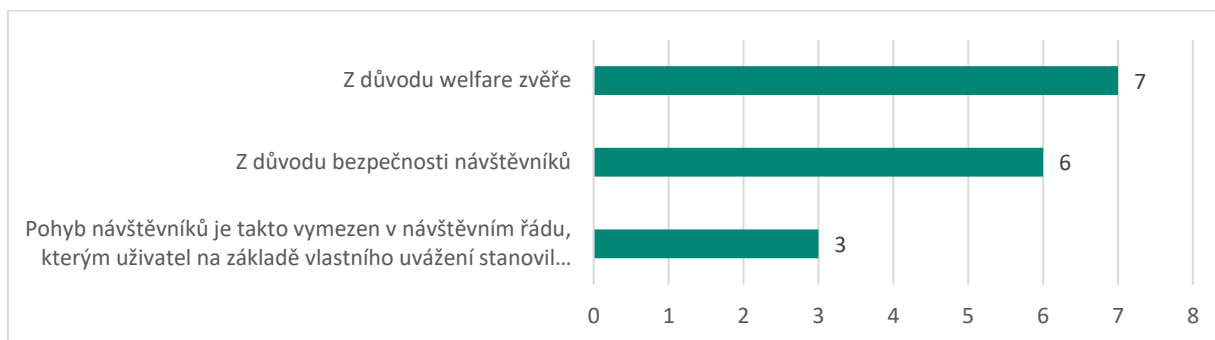
Pozn.: Součet podílů netvoří 100 %, jelikož respondenti mohli v odpovědi označit více možností.

Znění otázky: „Z jakých důvodů se mohou návštěvníci pohybovat v oboře pouze ve vymezené době?“

Stejně tak nás zajímalo, jaké jsou důvody omezení přístupnosti s ohledem na pohyb po území obory (graf 35). Ve všech sedmi případech uvedli uživatelé jako důvod welfare zvěře (menší riziko vyrušování zvěře apod.), následoval argument bezpečnosti návštěvníků (např. menší riziko zranění návštěvníků v případě odstřelu zvěře) a pouze tři uživatelé uvedli, že pohyb návštěvníků je takto vymezen v návštěvním řádu, kterým uživatel na základě vlastního uvážení stanovil podmínky pohybu osob v oboře.

Graf 35 Důvody prostorového omezení přístupnosti obor veřejnosti v roce 2020 dle uživatelů obor (N=7)

Pozn.: Součet podílů netvoří 100 %, jelikož respondenti mohli v odpovědi označit více možností.

Znění otázky: „Z jakých důvodů se mohou návštěvníci pohybovat v oboře pouze po vyhrazených úsecích/částech obory?“

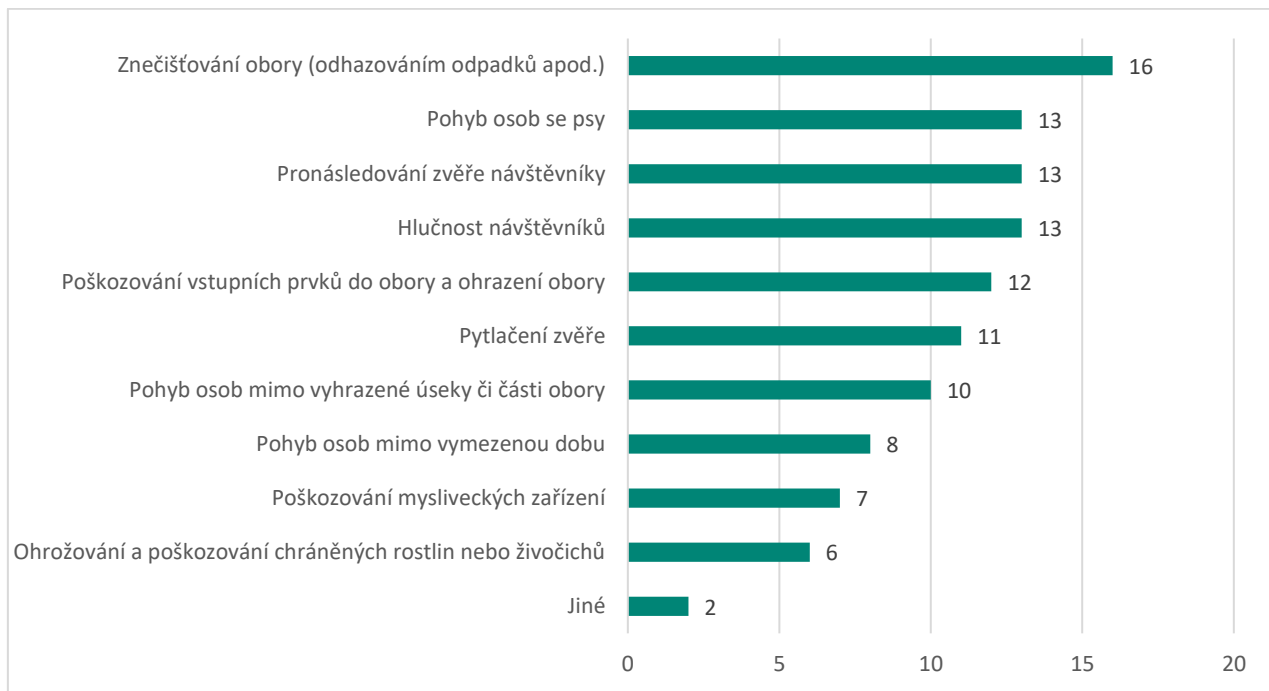
Chtěli jsme také lépe porozumět tomu, proč někteří uživatelé své obory znepřístupňují; proto jsme se ptali, zda a případně s jakými komplikacemi souvisejícími s pohybem veřejnosti v oborách se setkali za posledních pět let (graf 36). Všichni uživatelé, kteří mají zpřístupněné obory, uváděli jako nejčastější problém znečišťování obory (např. odhazováním odpadků). Většina respondentů uvedla také, že se setkávají s pronásledováním zvěře návštěvníky obor, hlučnými návštěvníky, případně jim působí potíže pohyb osob se psy.

Kategorie Jiné zahrnuje další problémy, se kterými se uživatelé setkávají. V jednom případě se jednalo o travičství (bez bližší specifikace) a v dalším případě uživatel obory uvedl řadu dalších potíží, s nimiž se setkává při užívání myslivecké obory, a také specifikoval, v čem byl v tomto ohledu charakteristický právě rok 2020.

„Zakládání ohňů, ohňostroje, létání dronů [...] Nepovolený sběr paroží – krádeže. Fyzické napadení při pouhém upozornění na volně pobíhající psy – výsledek: několik stehů na hlavě. Nejhorší je však trvale vystresovaná zvěř, která už za denního světla nevychází na volné plochy. Rok 2020 byl ze všech nejhorší. Zavřená obchodní centra přivedla lidi do přírody, neumí se v ní však již chovat. Jsme v podstatě bezbranní. Lidé při upozornění na porušení pravidel utíkají, lžou a často útočí namísto omluvy [...].“

Graf 36 Problémy související s pohybem veřejnosti v oboře v letech 2016 až 2020 dle uživatelů obor (N=16)

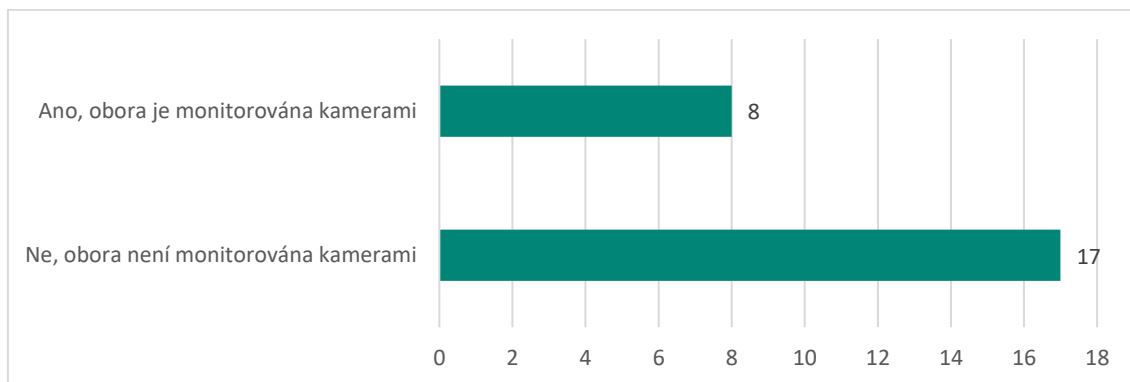

Pozn.: Součet podílů netvoří 100 %, jelikož respondenti mohli v odpovědi označit více možností.
Znění otázky: „Pohyb veřejnosti může ve vztahu k účelu využití obory přinášet nejrůznější komplikace. Označte prosím v níže uvedeném seznamu problémy související s pohybem veřejnosti, se kterými jste se ve Vaší oboře setkali za posledních pět let.“

10.4 Monitorování obor kamerami

Poslední otázka směřovala k tomu, jestli jsou obory monitorovány kamerami (graf 37), což nám potvrdilo osm uživatelů obor. Naopak 17 obor tento způsob sledování nepoužívá. Dva respondenti doplnili, že „kamery (fotopasti) slouží především k monitoringu při opakovaném poškození oplocení obory“.

Graf 37 Monitorování obor kamerami (N=26³⁹)

Znění otázky: „Je Vaše obora monitorována kamerami?“

39 Jeden respondent neodpověděl.

10.5 Další zjištění

Na závěr měli respondenti možnost uvést případné připomínky či komentáře k výzkumnému tématu. Této možnosti využilo 18 uživatelů obor (67 %), přičemž někteří z nich reagovali na konkrétní body v dotazníku (tyto komentáře byly zařazeny do příslušných kapitol).

Stejně jako orgány státní správy myslivosti a orgány státní správy lesů i uživatelé obor ve svých komentářích nejčastěji argumentovali, proč jejich obory nejsou přístupné, případně proč by přístupné být neměly. Mezi důvody se opět objevovalo zajištění bezpečnosti návštěvníků (ať už před zvěří, odraženými střelami, či padajícími větvemi stromů), nekázeň návštěvníků (poškozování oplocení či mysliveckých zařízení, hlučnost až agresivní chování) a s tím související nemožnost zajištění klidu zvěře a výkonu myslivosti (např. plnění plánu lovu).

„Obora má plochu 96 ha, nachází se zde cca 100 kusů zvěře. Volný vstup způsobí rušení zvěře, riziko napadení návštěvníků, nemožnost plnění plánu lovu, nebezpečí poranění střelbou. Oborní plot nemá jiné vstupy než uzamčené brány. Lesní porosty jsou průměrného stáří 120 let, hrozí nebezpečí pádu větví. V případě poranění návštěvníka se do obory nedostane ZZS (zdravotnická záchranná služba – pozn. autora).“

Několik respondentů také akcentovalo, že dané obory jsou v jejich osobním vlastnictví a jako takové dle jejich uvážení nemají být přístupny veřejnosti.

„Má obora je zřízena na pozemcích v mém soukromém vlastnictví, nevím proto proč bych měl někoho pouštět na můj soukromý pozemek.“

Další argument pro znepřístupňování obor představuje špatná předchozí zkušenost s otevřením obor veřejnosti. Daný uživatel měl a má nadále zájem zpřístupňovat oboru návštěvníkům, ale vysoká návštěvnost pro něj představovala velmi vážné překážky ve welfare zvěře.

„Tuto novou část (obory – pozn. autora), budovanou pro významné zlepšení chovných podmínek zvěře, jsme od začátku koncipovali jako přístupnou pro veřejnost. Chtěli jsme zde vést i programy pro školy, neboť považujeme u zvěře za podstatnou i její etologii (přirozené chování), která v zoo pozorovatelná není. Zpočátku se zvěř (daněk skvrnitý) aklimatizovala velmi rychle. Poté začali chodit i lidé. Ještě na Vánoce děti vyzdobily jeden ze stromů ovocem a zvěř si tam chodila na dobroty... Velmi rychle množství lidí, kteří tam chodili, přesáhlo ‚kritickou mez‘. [...] Nově přístupná obora je hned v sousedství města a řada místních ji navštěvuje (odhadujeme roční návštěvnost obory na 20.000 (!) lidí. [...]) Pak jsme to vzdali – nebylo už co chránit – zvěř to vzdala první. Část se odstěhovala do nepřístupné obory, maličká část si našla místo za potokem, kam se lidé suchou nohou nedostanou a část prorazila oplocení ven (odhadujeme na 5 kusů, z nichž 2 ukončili svůj život hned na nejbližší silnici). Úhyn několika kusů jsme zaznamenali i přímo v oboře – konstatovali jsme jako příčinu úhynu celkové vyčerpání. Bylo to v zimě a velmi pravděpodobně se jednalo o zvěř opakovaně štvanou psy, kdy

došlo k vyčerpání a podchlazení při překonání potoka s cílem docílit bezpečí. [...] Záměr, aby lidé mohli pozorovat zvěř v jejich přirozených podmínkách, tak byl masivní návštěvností zmařen. Školní programy jsme museli zrušit, protože žádné zvíře v přístupné oboře nelze potkat. [...] Mít možnost pozorovat volně žijící zvěř považujeme i nadále za přínosné a přístupnou část obory chceme zachovat i do budoucna. Bude ovšem potřeba ještě mnoho času a energie k tomu, abychom vychovali lidi a zvěř se mohla chovat přirozeně (tedy určitá přiměřená plachost) a ne panicky. [...] Povinného zpřístupnění i nepřístupné části se bojíme. [...]“

Výjimku v postoji respondentů tvoří uživatel, který provozuje oboru přístupnou veřejnosti, byť se také setkává s komplikacemi a akcentuje význam osvětové práce s veřejností.

„Obecně je přístup veřejnosti do obory obtížně slučitelný s intenzivním chovem zvěře a náročným mysliveckým provozem. Naše obora je veřejnosti přístupná, místní obyvatelé oborní režim respektují a do obory vstupují jen výjimečně. Tato praxe je výsledkem nelehké ‚osvětové‘ práce s laickou veřejností a mládeží (přednášky, oborní exkurze apod.). Problémem však zůstávají neukáznění turisté z velkých měst, kteří mají neúctu k přírodě a zvěři.“